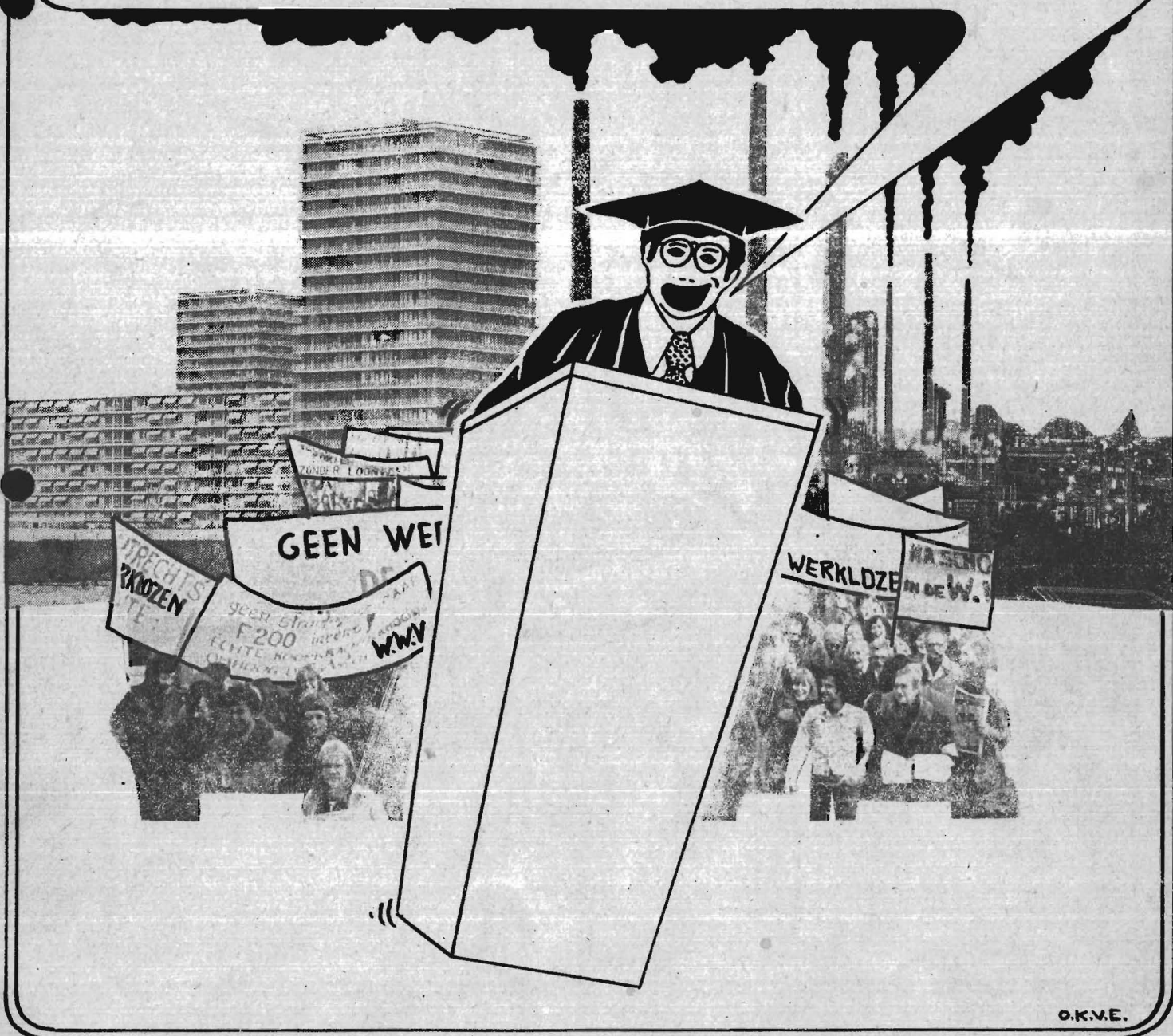

rostra

maart 1975 nr. 37

"ZO ONTSTAAT OOK HIER EEN EVENWICHTIGE
ALLOCATIE DER PRODUCTIEFACTOREN EN EEN
EVENWICHTIGE SAMENSTELLING VAN HET
MAATSCHAPPELIJK PRODUCTIEPAKKET!"

rostra

blad van de
economische

fakulteit

jaargang 74-75

redaktie

Paul Baneke
Gerard Böttcher
Johan Conijn
Ekko van Ierland
J.G. Lambooy
Adri Stam
Hubert Sturm
Hein Vrolijk

adres

Jodenbreestraat 23
Kamer 1324
tel. 5254017, indien geen
gehoor; SEF tel. 5254120

postadres

Jodenbreestraat 23
Kamer 2167
Amsterdam

illustrator

Onno Kraft von Ermel

De illustratie op pag. 7 is van de
hand van Willemen.

Bedankt voor het typen!

STUDECON: Nooit gedacht
Stil gezwezen
Lang gewacht
En toch: verleden

redactioneel

In verband met de op handen zijnde verkiezingen zijn de midden pagina's van dit eivolle nummer van ROSTRA geheel gewijd aan de verkiezingsprogramma's van de groeperingen aan onze fakulteit.

De wetenschapsdiskussie in ROSTRA begint vorm te krijgen. De eerste vier pagina's van dit nummer getuigen daarvan. Wellicht zouden reacties van mensen, die niet tot de door de redaktie genodigde wetenschappers behoren, de diskussie nog meer verlevendigen. De redaktie houdt zich daarvoor dan ook van harte aanbevelen.

De rubriek korROSTRApontentie blijkt in een grote behoefte te voorzien. Wij stellen bijdragen voor deze rubriek bijzonder op prijs. De redaktie staat op het standpunt, dat alle bijdragen in principe worden opgenomen. Wij doen echter wel een beroep op de inzenders kritisch te zijn ten aanzien van de kwaliteit van hun bijdragen.

red.

inhoud

WETENSCHAP IN DISCUSSIE	pag. 3
OMDOPING TELLEGENHUIS	pag. 7
ROND/UIT DE RAAD	pag. 8
VERKIEZINGSBIJSLUITER	pag. 9
ONDERWIJSDAG	pag. 13
SEF: 555 leden	pag. 14
STICHTING VOOR SOCIAAL AANDEELHOUDERSCHAP	pag. 15
PROMOTIE VAN DER WEEEL	pag. 16
ZIEKENHUISWETENSCHAPPEN	pag. 17
WAAR BLIJFT DE TIJD	pag. 19
KORROSTRAPONDENTIE	pag. 19

rectificatie

1. In ROSTRA nr. 35, pag. 12, 1' kolom zet de redaktie uiteen, dat ten onrechte door Prof. Verburg wordt opgemerkt dat de begroting reeds was overschreden. Inmiddels heeft de redaktie vernomen dat Prof. Verburg door onvolledige informatie tot deze veronderstelling was gekomen. Wij maken de lezers erop attent dat Prof. Verburg te goeder trouw gehandeld heeft.
2. In ROSTRA nr. 36 is op pag. 2 een storende fout geslopen. Onderaan de eerste kolom is ten onrechte de woordspeling redAktiegroep blijven staan. Hiervoor onze excuses.

Wetenschap in discussie

De redactie heeft het genoegen in dit nummer drie bijdragen in het kader van "WETENSCHAP IN DISCUSSIE" te kunnen afdrucken. Wij wijzen er met nadruk op, dat iedereen zijn bijdrage in deze discussie kan leveren. Wij rekenen dan ook op een storm van reacties.

red.

Een wankel schuitje

J.J. Klant

Datgene waarop een theorie betrekking heeft, noemt met het "domein" ervan, "a body of related information about which there is a problem" (Shapere). Vroeger meende men dat de theoriën die gezamenlijk een tak van wetenschap vormen, alle afhankelijk zijn van de definitie van één bepaald domein. Deze opvatting wordt door sommige - vooral Nederlandse - economen, die grote waarde hechten aan de omschrijving van een "kenobject", nog wel aangehangen, maar door hedendaagse methodologen verworpen. Dat een bepaald geheel aan informatie inderdaad een domein vormt, is een hypothese, die op grond van nader onderzoek kan worden verworpen. Er bestaat geen methodologisch beginsel a priori dat economen verbiedt of gebiedt om in hun theorieën bijv. over macht of onderdrukking te spreken.

De definitie van het zg. kenobject kan daarom nooit een reden zijn voorstellen tot vernieuwing af te wijzen die een verandering met zich brengen van het domein. Het heeft echter ook weinig zin een wetenschap "ter discussie" te

stellen zoals dat vandaag zo diepzinnig heet. Als er wat vernieuwd moet worden, moet er iets worden gemaakt. Kom liever voor de dag met een nieuwe theorie. Dan is er iets om over te praten. De vooruitgang in de wetenschap wordt bereikt door nieuwe theorieën te maken. Probleemstellingen, theorieën en domeinen veranderen. Iedere poging tot oplossing van oude problemen roept nieuwe problemen op. Beter dan naar haar onderwerp laat een tak van wetenschap zich dan ook begrenzen als een problemengenealogie.

De meeste theorieën lossen, wat Shapere noemt, compositionele problemen op: zij verklaren het gedrag van de samenstellende delen van het domein. Er zijn echter ook theorieën die evolutionaire problemen oplossen: zij verklaren de ontwikkeling van de elementen in het domein. Een geslaagd voorbeeld van die laatste soort is Darwins evolutietheorie.

Als ik het goed begrijp, heeft E(kko) V(an) I(erland), geïnspireerd door

uitspraken van een socioloog, iets tegen compositionele economische theorieën en verwacht hij het heil van evolutionaire theorieën. Economen bedrijven "grand theory" en "abstracted empiricism". "Slechts de institutionalisten en de aanhangers van de historische school vormen hierop een uitzondering".

Die zin heb ik met verbazing gelezen. Heeft E.V.I., die voor zijn eigen ogen theorieën meent te zien verworden tot goedkope ideologie, dan nog nooit gehoord van de uitvinder van zijn eigen zienswijze? Dat had ik van iemand die dagelijks bij het lezen van de krant wordt geconfronteerd met macht, onderdrukking en uitbuiting en ze daarom node mist in economische theorieën en oraties, niet verwacht. Kom, kom: slechts het institutionalisme en de historische school? Heeft Friedrich Engels dan, staande aan een graf, iemand vergeefs met Darwin vergeleken? Hij schreef hem niet minder toe dan de ontdekking van de ontwikkelingswet van de menselijke geschiedenis en,

economische boekhandel

scheltema holkema & vermeulen

grote gerubriceerde voorraad

jodenbreestraat 80 tegenover maupoleum

telefoon 226777 toestel 23-24

wat in het bijzonder economen interesseren moet, van "das spezielle Bewegungsgesetz der heutigen Kapitalistischen Produktionsweise und der von ihr erzeugten bürgerlichen Gesellschaft". Inderdaad, Karl Marx.

Het zou overigens wel eens waar kunnen zijn dat wij om tot realistisch theorieën te komen meer aandacht moeten geven aan macht. Hier en daar schijnt er al een begin mee te zijn gemaakt. Zimmerman bijv. schrijft het verschijnsel van de dalende winstvoet, dat wij in de afgelopen vijftien jaar hebben kunnen waarnemen, toe aan de toegenomen macht van de loontrekkers (Maand-schrift Economie, maart 1974, pp. 267-285). Het zou ook wel eens goed kunnen zijn voor economen als zij meer wisten van economische geschiedenis (waarom niet verplicht in het kandidaats?). Het is mij echter niet duidelijk geworden waarom E.V.I. meer van evolutionaire dan van compositionele economische theorieën verwacht. De methodologische problemen waarmee de economen nu al te kampen hebben en die hij ze zo zwaar aanrekent, zullen er alleen maar door worden vergroot.

De moeilijkheden van economen bestaan niet daarin dat zij, zoals E.V.I. meent gebruik maken van andere middelen dan de beoefenaren van de natuurwetenschappen. De natuurkundigen, met name vernieuwers als Galilei, Einstein en Bohr passen ook in ruime mate het gedachtenexperiment toe. De valwet van Galilei geldt onder de voorwaarde van een vacuüm, dat niet bestaat. De natuurkundigen bedienen zich daarmee van een idealisatie die voor die van de gesloten tweesectoreconomie of de wereld van Robinson Crusoe niet onderdoet. In de astronomie en de astrofysica kunnen nog minder geleide experimenten worden uitgevoerd dan in de economie. Het gebruik van anthropomorfe termen als "arbeid", "kracht"

en "energie" duidt erop dat zelfs de introspectie en de empathie in de natuurkunde een - zij het rudimentaire - heuristische functie vervullen. Plausibiliteit is een heuristisch argument dat ook in de natuurwetenschap veel wordt aangewend. Metafysische denkbeelden (beweringen die niet empirisch kunnen worden weerlegd) plegen de harde kern te vormen van natuurwetenschappelijke onderzoekprogramma's.

Er bestaat dan ook geen afzonderlijke natuurwetenschappelijke methode. Er bestaat een empirisch-wetenschappelijke methode die door iedere onderzoeker van de werkelijkheid (een domein), of hij wil of niet, wordt toegepast. Toetsresultaten zijn echter sterkere argumenten voor aanvaarding of verwerping van een theorie dan plausibele redenen, de uitkomsten van gedachtenexperimenten of interpretaties op grond van introspectie en empathie. De ideale empirisch-wetenschappelijke theorie is consistent, falsifieerbaar, streng getoetst en niet weerlegd. Het ideaal is tot dusver dichter benaderd in de natuurkunde dan in de economie, omdat de orde in natuurkundige domeinen stabiel blijkt te zijn dan die in economische. Algemene economische theorieën zijn door een gebrek aan universele numerieke constanten in de regel niet-falsifieerbaar. Zij worden vaak, omdat het niet anders kan, aanvaard of verworpen om redenen van plausibiliteit.

De beoefenaren van de natuurwetenschap kunnen in het algemeen dus beter gefundeerde besluiten nemen dan economen maar dat sluit uiteraard niet uit dat met een plausibele theorie wel eens kan worden raak geschoten. Met de theorie van het internationale betalingsverkeer bij de hand, was het bijv. niet zo moeilijk te voorzien dat het optreden van de Verenigde Staten met medewerking van brave centrale banken zou leiden

tot ineenstorting van het systeem van Bretton Woods, ook al werd er in de theorie van macht zelfs niet gerept. De kans op mis schieten is echter groter. De keuze van economische theorieën wordt veel meer dan die van natuurkundige door voorkeuren en vooroordelen en daardoor in sommige gevallen ook door maatschappelijke idealen bepaald. De wetenschappelijke fundering van liberalisme en socialisme is gemetseld met behulp van metafysisch cement.

De afstand tussen realisatie en ideaal zal nog worden vergroot, als wij ons gaan toeleggen op evolutionaire theorieën. Dat leert ons bijv. de natuurwetenschap. De falsifieerbaarheid van de darwinistische evolutietheorie is op zijn minst een hoogst twijfelachtige zaak. Sommige methodologen verklaren haar voor niet-wetenschappelijk, want tautologisch, anderen zien er een "zwakkere" theorie in die voornamelijk aantoonde dat het in beginsel mogelijk moet zijn een teleologisch tot een causale verklaring te reduceren, anderen menen dat er in zeer beperkte mate mee kan worden voorspeld. Het speculatieve element in een evolutionaire sociale theorie is nog veel groter. Ik beveel E.V.I. de lezing van het omvangrijke werk van de door hem op zo onrechtvaardige wijze genegeerde Marx aan. Hij zal dan kunnen zien dat daarin een overvloedig gebruik wordt gemaakt van hypothesen in de vorm van "als... dan" en van alle andere middelen die economen plegen aan te wenden. Ook deze theorie kan daarom worden geïnterpreteerd als "een rationalisatie van vooroordelen" en "aanvechtbaar", want niet "degelijk getoetst". Wat wij ook doen ter verbetering van de theorie, economen zitten nu eenmaal in een wankel schuitje.

Relevantie, daar gaat het om

1. Gaarne wil ik ingaan op de vraag van de redactie om een bijdrage te leveren over het ter discussie gestelde thema. Daarbij wil ik beginnen met mijn waardering uit te spreken voor het initiatief van de redactie om in Rostra bepaalde thema's door verschillende personen - en daardoor naar ik hoop vanuit verschillende invalshoeken - te laten bespreken. Het zal de lezer daarbij niet verbazen als ik de aan de orde gestelde problematiek ook projecteer op het vakgebied waarop ik mij in het kader van de taakverdeling binnen de faculteit gespecialiseerd heb: de bedrijfseconomie en in het bijzonder de bedrijfsorganisatie.
2. Als startpunt voor mijn beschouwingen wil ik trachten in mijn eigen woorden te beschrijven welke de strekking is van de betogen van de beide eerste inleiders, althans zoals deze bij mij is overgekomen. Ik kom dan tot de volgende samenvatting van deze strekking.
 - a. Een theorie die poogt of pretendeert een beschrijving en verklaring van maatschappelijke gebeurtenissen te geven en tracht een instrumentarium op te bouwen voor de besturing van maatschappelijke gebeurtenissen is - ook al wordt daarbij uitdrukkelijk

gesteld dat de bestudering geschiedt vanuit een bepaald aspect (i.c. het economische) - maatschappelijk irrelevant als daarbij niet wordt aangesloten bij de historische ontwikkelingen en actuele maatschappelijke situaties.

- b. De keuze van de uitgangspunten bepaalt de inhoud van een theorie en daarmee haar maatschappelijke relevantie.
- c. De onmogelijkheid hypothesen te toetsen in "laboratoriumsituaties" door het isoleren van de te bestuderen verschijnselen (hetgeen in de natuurwetenschappen veel beter kan) leidt tot abstracties en denkconstructies die ver af staan van het feitelijk maatschappelijk gebeuren.

In grote trekken kan ik het met deze stellingen wel eens zijn, maar ik zou toch nog wel enige kanttekeningen willen plaatsen bij de m.i. te oppervlakkige en voorbarige conclusies die de schrijvers van de eerste inleidingen hierin op sommige punten trekken. Daarna zal ik ingaan op de vraag in hoeverre de gesignaleerde bezwaren ook opgaan voor het wetenschappelijk onderzoek en de theorievorming in het vak organisatiekunde.

P. Verburg

3. In de eerste plaats een kanttekening bij hetgeen de heer van Ierland onder het kopje "ideologie" heeft geschreven, waar hij concludeert: "De theorie dreigt te verworden tot een rationalisatie van vooroordelen of tot een goedkope ideologie die een aantal belangen veilig moet stellen". Een interessante stelling, die echter geenszins noodzakelijkerwijze voortvloeit uit hetgeen hij in de genoemde paragraaf daaraan voorafgaand heeft geschreven en die dus in fiere een slag in de lucht is. Hij maakt het nog erger als hij deze stelling tussen haakjes toelicht met een voorbeeld: "Zonder het idee dat onder bepaalde omstandigheden het streven naar maximale winst tot een maatschappelijk optimum leidt - en

deze stelling blijft zeer aanvechtbaar - zou het bestaansrecht van de bedrijfs-economie en de op winstbasis producerende onderneming bijvoorbeeld vervallen".

Waarom is de genoemde stelling aanvechtbaar? Omdat ze zo vaag geformuleerd is dat ze altijd wel opgaat als men maar de juiste invulling kiest van de "bepaalde voorwaarde" en van hetgeen men wil optimaliseren?

Op deze grond zou ik het met de gegeven kwalificatie wel eens kunnen zijn. Maar gezien de rest van zijn stelling, vermoed ik eerder dat hij bedoelt dat het streven naar maximale winst niet leidt tot een maatschappelijk optimum (whatever that may be). Ik vermoed verder (maar je moet bij deze uiteenzetting blijven gissen) dat de redenering achter zijn bewering is: als het streven naar maximale winst niet leidt tot een maatschappelijk optimum, dan is het winststreven fout en dus verliest de bedrijfseconomie haar bestaansrecht.

Een oppervlakkige en voorbarige conclusie. In de eerste plaats wordt hier blijkbaar - zonder enige nadere argumentatie - aan de theorie een deel van een "filosofisch costuum" (zie het artikel van de tweede inleider) aangemeten. Aan de vraag of het winststreven, ook als het niet tot een optimum leidt, wel een positieve bijdrage in die richting kan geven dan wel juist averechts werkt, wordt geheel voorbij gegaan.

In de tweede plaats wordt impliciet beweerd dat de bedrijfseconomie haar bestaansrecht ontleent aan het streven naar maximale winst. Hier wordt de bedrijfseconomie theorie beschouwd als uitsluitend dienstig aan de op winstbasis producerende onderneming. Hier wordt verondersteld dat voor zgn. "non-profit" organisaties de bedrijfs-economie geen enkele betekenis zou hebben. Alsof de niet op winstbasis opererende organisaties nooit geconfronteerd worden met vraagstukken van investeringsprioriteiten. Alsof overheidsbedrijven niet met (soms zeer ingewikkelde) vraagstukken van kosten-calculationen e.d. te maken hebben. Alsof het voor overheidsorganisaties nooit van belang zou zijn d.m.v. bijv. markt-onderzoek meer over het "clientsysteem" te weten te komen.

Bepaalde onderdelen van de bedrijfseconomie zouden in een maatschappij zonder op winst gerichte bedrijven (een deel van) hun relevantie kunnen verliezen, maar de geformuleerde conclusie is in zijn algemeenheid onjuist.

In de derde plaats wordt voorbij gegaan aan de ontwikkelingen in de bedrijfseconomische theorie waarbij het streven naar maximale winst helemaal niet meer zo'n centrale plaats inneemt als in het verleden wel het geval was. De invloed van bijv. de ontwikkelingen van de theorie van de besluitvorming (met een belangrijke inbreng vanuit de gedragswetenschappen) op de bedrijfseconomische theorie wordt dan ook geheel verwaarloosd.

4. Een tweede kanttekening betreft de wens van de heer Conijn om de theorie een ander filosofisch jasje aan te meten, omdat het de vraag is of de huidige economisch liberale visie nog wel afgestemd is op deze tijd. Ik ben het volledig met hem eens dat een theorie die slechts zou handelen vanuit en slechts dienstbaar zou zijn aan één bepaalde maatschappijvisie,

als te eenzijdig moet worden gekwalificeerd.

Een economische theorie zou in staat moeten zijn denkwijzen, modellen en andere instrumenten te leveren om de economische consequenties (b.v. op het gebied van de welvaartsontwikkeling) van maatschappelijke structuurveranderingen althans enigermate te voorspellen. Uitdrukkelijk zij daarbij gesteld dat zulk een theorie dan nog eenzijdig - namelijk eenzijdig economisch - is. Degenen die de verantwoordelijkheid dragen voor de beslissingen die uiteindelijk bepalend zijn voor de maatschappelijke structuur, dienen niet alleen van dit instrumentarium gebruik te maken, maar van alle door de onderscheiden wetenschappelijke disciplines ontwikkelde instrumenten.

Op elke van de wetenschappelijke disciplines rust de taak om vanuit het eigen specialisme een deel van het maatschappelijk instrumentarium systematisch te ontwikkelen en blijvend te actualiseren met een zo groot mogelijke mate van toekomstgerichtheid.

Met daarbij het voortdurend besef dat men in feite slechts een deel-instrumentarium ontwikkelt.

In de onderwijssituatie binnen een bepaalde discipline zal naast de overdracht van de systematiek van het eigen instrumentarium ook aandacht dienen te worden besteed aan de relatieve plaats die dat gedeelte heeft in het totaal van de maatschappelijke en organisatorische besluitvormingsproblematiek.

5. Ten slotte de vraag of de organisatiekunde voldoet aan de stellingen die ik in het begin van dit artikel heb weergegeven. Zeker niet in alle opzichten, maar in grote lijnen wel.

Daarbij dient te worden bedacht dat de organisatiekunde zich meer specialiseert op een bepaald ervaringsobject (de structuur en het intern en extern functioneren van organisaties) dan op één bepaalde wetenschappelijke discipline. Oorspronkelijk opererend vanuit een enkele discipline (de technische c.q. de economische) zijn er twee duidelijke ontwikkelingen in de organisatie-theorie te onderkennen, te weten:

- een steeds verdergaande interdisciplinaire behandeling van organisatievraagstukken.

- een steeds doorgaande actualisering, d.w.z. een voortdurende gerichtheid op de eigentijdse maatschappelijke en intern-organisatorische situaties, in sommige gevallen ook zover gaand dat de theorie een stimulans is geworden voor praktische veranderingen. Ik wil volstaan met enkele ontwikkelingen als illustratie te noemen.

Als voorbeelden (en niet meer dan dat) van de eerste ontwikkelingen kan worden genoemd de uitbouw van de arbeidskunde naar de ergonomie en de ontwikkeling van de theorie van de besluitvorming met haar wiskundige, economische en gedragswetenschappelijke aspecten. Ook de wijze waarop - historisch gezien - het vraagstuk van de budgettering in organisaties is benaderd, kan als voorbeeld dienen. Na vele jaren van ontwikkeling in de richting van administratief-technische perfectionering komt het accent daarnaast steeds meer te liggen op vraagstukken van het functioneren van dergelijke systemen (vgl. b.v. Hofstede en Argyris).

Als voorbeeld van de tweede ontwikkeling wil ik wijzen op de zeer sterke verandering die zich heeft voltrokken in de uitgangspunten van de theorie voor wat betreft het denken over de rol van de mens in de organisatie. Duidelijk is in de theorie een ontwikkeling merkbaar (vgl. Crozier), waarbij de mens achter-eenvolgens werd beschouwd als

- een instrument, waarvan de reacties op een situatie eenduidig zijn te voorzien;

- een voelend en willend wezen, met van individu tot individu uiteenlopende beweegredenen als gevolg waarvan zijn reacties veel ingewikkelder zijn dan die van welk mechanisch instrument ook;

- een denkend wezen, waarvan een deel van het werk in een organisatie bestaat uit het bijdragen aan de oplossing van problemen en dat voor deze besluitvorming ook - zij het steeds in relatief beperkte mate - capaciteiten heeft.

Het is dan ook geen wonder dat in de huidige organisatie-theorie - praktijk het vraagstuk van de spanning tussen de behoeften en mogelijkheden van organisaties enerzijds en de behoeften van het individu aan erkenning en ontplooiingsmogelijkheden anderzijds steeds meer aandacht krijgt.

De organisatie-theorie is dan ook gedeeltelijk te zien als een synthesevorming ten behoeve van de praktijk vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines, waarbij de in die disciplines ontwikkelde theoretische vernieuwingen steeds opnieuw hun weerslag vinden. Anderzijds is zij een voedingsbodem (in de zin van probleem-aandragers) voor meer monodisciplinair gerichte onderzoekingen ter verdieping van de inzichten in bepaalde verschijnselen van het organisatiegebeuren.

Ik meen dan ook te mogen stellen dat veel van wat in de organisatie-theorie wordt ontwikkeld niet alleen een actuele praktische relevantie heeft, maar ook - zij het veelal nog in bescheiden mate - toekomstwaarde.

Voor zover die theorie het functioneren van kleine eenheden betreft, is als onderzoeksmethode voor sommige aspecten de "laboratoriumproef" mogelijk (b.v. ten aanzien van het meten van de effectiviteit en de efficiëntie van de communicatie in kleine groepen). Daarnaast is door observatie, enquetering e.d. het gebeuren binnen organisaties vaak beter gedetailleerd waarneembaar en daardoor beter concreet analyseerbaar naar de meest relevante aspecten dan wellicht bij een aantal macro-economische verschijnselen het geval is.

Door geavanceerde onderzoekstechnieken heeft de organisatie-theorie het zeer speciale karakter van "experimentele theorie" - hier bedoeld in de zin van een theorie gebaseerd op de praktijkervaring van de schrijver - die haar vele jaren heeft gekenmerkt, voor een belangrijk deel weten kwijt te raken.

Voor een belangrijk deel en dus gelukkig niet helemaal, want dan zou wellicht de abstractiegraad wel eens zo groot kunnen worden dat de praktische relevantie twijfelachtig wordt.

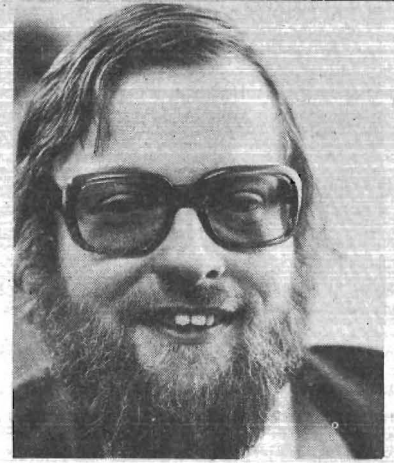
~~~~~

Welvaartstheorie en socialisme

"Welke boodschap heeft de huidige welvaartstheorie voor een niet-liberaal?" Deze klemmende vraag stelt Johan Conijn op een pregnante wijze in zijn artikel "Welvaart in theorie" (Rostra, febr. 1975). Dit artikel bevat een aantal kritiekpunten op de welvaartstheorie. Niet al deze punten van kritiek zijn echter even sterk. Conijn zegt bijvoorbeeld: "Niet geheel toevallig blijkt er volgens de meeste theoretici onder volkomen concurrentie sprake te zijn van een optimale allokatie". Maar het is uitgerekend de welvaartstheorie, die zich heeft uitgesloofd om aan te tonen, dat er onder volkomen concurrentie géén sprake hoeft te zijn van een optimale allokatie. De laatste vijftien jaar is het falen van het marktmechanisme, gebaseerd op centrale begrippen als externe effecten en ondeelbaarheden, opgerukt naar de eerste plaats van de in de welvaartstheorie bestudeerde onderwerpen. Het is nu de beurt van de conservatieven om te klagen: "Radicals, who see externalities in the very existence of the present order, are (...) likely to perceive externalities everywhere. Hence from that perception follows notion of the planned economy and the ideology of socialism". (Riker en Ordeshook, Positive Political Theory, Englewood Cliffs 1973, blz. 292). De welvaartstheorie is voor socialisten interessant, omdat zij de enige tak is van de economie, die zich niet beperkt tot de welvaart van het individu, maar de welvaart van de samenleving als geheel tot voorwerp van haar analyse maakt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat grote socialistische als Oskar Lange en Jan Tinbergen hun ideeën in de eerste plaats uit de welvaartstheorie hebben geput. Niet zozeer uit de soms inderdaad wat stervende - zuivere welvaartstheorie, maar uit de toepassingen van de welvaartstheorie op de economische orde. Volgens Tinbergen is de theorie van de optimale economische orde zelfs de essentie van de welvaartstheorie. Daarbij zijn de maatschappelijke instituties niet de gegevens, maar juist de onbekenden van het vraagstuk. Men kan tegenwerpen dat ook Marx zich met de maatschappelijke instituties heeft bezig gehouden. Maar de theorie van Marx is, zoals bekend, een theorie over het kapitalisme. Over het socialisme komen we bij Marx en zijn volgelingen weinig te weten. Deze leemte is door de toepassing van de welvaartstheorie op economische ordes opgevuld. Reeds in de twintiger jaren vroegen welvaartstheoretici zich af hoe een socialistisch stelsel rationeel zou kunnen functioneren. De hierover gevoerde discussie, waaraan onder anderen de reeds genoemde Lange deelnam, werd in de Tweede Wereldoorlog afgesloten door Schumpeter en Lerner. Vooral de laatste was een welvaartstheoreticus van het zuiverste water. Na de Tweede Wereldoorlog hebben vooral Bergson en Tinbergen de welvaartstheorie op het socialisme toegepast. Bergson deed dit door de waardeoordelen, die een overheid over de behoeften heeft, te betrekken in zijn analyse van de Sowjet-economie. Tinbergen postuleerde opnieuw de meetbaarheid van het nut en kwam zo tot uitspraken over de gewenste inkomensverdeling. Het is overigens begrijpelijk dat Conijn dit alles heeft genegeerd omdat hij zich nu eenmaal had voorgenomen uitsluitend de Paretiaanse welvaartstheorie te kritiseren, terwijl Tinbergen

en Bergson van de Pigoviaanse respectievelijk de "Bergsoniaanse" welvaartstheorie gebruik maken. Maar ook de Paretiaanse welvaartstheorie is de laatste tien jaar opnieuw voor de theorie van het socialisme relevant geworden. Haar beoefenaren zijn namelijk begonnen twee allokatiemethoden te onderzoeken, die juist in een socialistisch stelsel actueel zijn, namelijk het democratisch overleg en de bureaurokratie. Zij komen daarbij niet tot uitspraken op basis van de bestaande inkomensverdeling, doch tot aanbevelingen die bij elke inkomensverdeling gelden. Voor een overzicht van de belangrijkste theoretische bijdragen op dit gebied, die door Olson, Buchanan, Tullock, Downs, Niskanen en Vanek zijn geleverd, verwijs ik naar mijn oratie (Economie en democratie in het staatsbestuur, Deventer 1973). De kritiekpunten, die Conijn tegen de Paretiaanse welvaartstheorie opwerpt, zijn onderling afhankelijk. Zijn hoofdbezwaar bestaat uit het feit, dat de Paretiaanse theorie haar beoordelingen maakt op basis van gegeven preferentieschema's, die bepaald worden door de behoeften, de inkomensverdeling en de mate van aanwezige kennis. Daaruit vloeit logisch voort dat hij het (neo) Paretiaanse welvaarts criterium niet accepteert, dat hij niet in de neutraliteit daarvan gelooft en dat hij het begrip "externe effecten" niet voldoende relevant vindt voor het milieu-probleem. Had Conijn de eerstgenoemde vooronderstellingen van de Paretiaanse welvaartstheorie aanvaard, dan zou hij ook de daaruit voortvloeiende begrippen en methoden niet hebben verworpen. Ik doe dus het meest recht aan Conijn's betoog door in te gaan op de door hem genoemde uitgangspunten: de preferentieschema's, die gebaseerd zijn op de behoeften, de mate van aanwezige kennis en de inkomensverdeling.

1. De schaal van behoeften is niet alleen in de welvaartstheorie een datum, maar in de gehele economische wetenschap. Conijn had beter kunnen vragen: "Welke boodschap heeft de economie voor een niet-liberaal?". De studie van de behoeften behoort disciplinair nu eenmaal tot de sociologie. In theorie zou een meer interdisciplinair gerichte benadering nuttig kunnen zijn. In de praktijk zal dan blijken, dat het interdisciplinaire werk voornamelijk door ekonomen moet worden verricht, omdat de sociologen op het verschijnsel van de behoeften niet dát theoretisch licht hebben geworpen, dat ekonomen zo node ontberen. Er is in de sociologie zelfs een stroming ontstaan, die op zijn beurt weer de in de economie gevolgde aanpak tot voorbeeld neemt. Ingeval Conijn of andere studenten een idee zouden hebben hoe de behoeften als endogene variabelen zinvol in de theorie van het economische systeem kunnen worden opgenomen (waardoor de welvaartstheorie bijvoorbeeld voor het probleem van het socialisme nóg relevanter zou worden dan nu al is), wil ik hen met de vormgeving van dat idee graag behulpzaam zijn.
2. De mate van aanwezige kennis is slechts in de leerboeken een datum. In verschillende takken van economie is de kennis allang geen datum meer, maar een variabele, die onder andere afhangt van de aard van de economische orde. Bijvoorbeeld in het hierboven genoemde welvaartstheoretische onderzoek naar het democratisch overleg en de bureaurokratie als allokatie-methoden, is de

J. Van den Doel

vooronderstelling van volledige informatie losgelaten. Trouwens: reeds Hennisman bracht onderscheid aan tussen subjectieve en objectieve rationaliteit. (Economisch motief en economisch principe, Amsterdam 1945). Het verschil tussen beide vormen van rationaliteit ontstaat enerzijds door gebrek aan informatie over alle mogelijke gedragsalternatieven en hun implicaties, anderzijds door de onmogelijkheid om alle informatie te verwerken. Verder onderzoek is echter noodzakelijk naar de betekenis van beperkte informatie voor het karakter van het welvaarts optimum en voor de mogelijkheid dit optimum te bereiken.

3. In de Paretiaanse welvaartstheorie is de inkomensverdeling inderdaad een datum. Conijn wijst er terecht op dat ook Hennisman deze tekortkoming van de Paretiaanse welvaartstheorie volledig erkent. Deze erkenning betekent echter niet dat de toepassingen van de Paretiaanse welvaartstheorie op de economische orde waardeloos zijn. Ik noemde reeds de mogelijkheid, dat sommige conclusies bij elke inkomensverdeling gelden. Voorzover dat niet het geval is, zijn de toepassingen van de Paretiaanse welvaartstheorie eerst dan bruikbaar, als de "policy-maker" zijn visie op de gewenste inkomensverdeling heeft geëxpliciteerd. Zonder een uitspraak over de inkomensverdeling zijn er oneindig veel Pareto-optima. Het "optimum optimum" is pas bepaald wanneer het neo-Paretiaanse streven naar een zo groot mogelijke welvaartscoëfficiënt is aangevuld met een Bergsoniaans streven naar een bepaalde verdeling van die coëfficiënt. En tegenover die verdeling staan welvaartstheoretici zeker niet onverschillig. Voortbouwend op welvaartstheoretische tradities heeft bijvoorbeeld Tinbergen normen opgesteld voor een socialistische inkomensverdeling. Als Conijn concludeert dat er een nieuw begrippenkader nodig is, dan vat ik dit op als een pleidooi voor verdere ontwikkeling van de welvaartstheorie van Bergson en Tinbergen. Deze conclusie neem ik dan graag over.

Literatuur:

- J. Drewnowski, The economic theory of socialism: a suggestion for reconsideration, in: M. Bornstein (ed.), Comparative economic systems, Third Edition, Homewood 1974, Ch.17
- J. Tinbergen, The significance of welfare economics for socialism, in: On political economy and econometrics Warszawa 1964; een nederlandse vertaling van dit artikel verscheen in: Socialisme en Democratie, sept. 1965
- J. Tinbergen, An interdisciplinary approach to the measurement of utility or welfare, Fifth Geary Lecture, Dublin 1972

Omdoping Tellegenhuis

Op onze Fakulteit is een conflict gaande over de omdoping van het Burgemeester Tellegenhuis in Maupoleum. Maupoleum is de naam, die spelenderwijs aan ons gebouw werd gegeven. Het is een toespeling op de vroegere eigenaar Maurits (Maup) Caransa en op het mausoleumachtige karakter van ons gebouw. Sinds de openstelling van het gebouw, 3 jaar geleden, is de naam Maupoleum bij zijn gebruikers ingeburgerd geraakt. De officiële opening, die 1 jaar later plaatsvond en waarbij aan ons gebouw de naam Burgemeester Tellegenhuis werd verleend, heeft daar niets meer aan veranderd. Tegenspelers in deze "omdopingsaffaire" zijn de voorzitter van het Faculteitsbestuur, Prof. dr. L.A. Ankum en de voorzitter van de Beheersraad drs. Woudhuysen.

Professor Ankum was voorstander van een naamsverandering, omdat zijnsinziens een aanpassing aan het gegroeide spraakgebruik noodzakelijk werd. Zijn opponent, drs. Woudhuysen is degene, die 2 jaar geleden bij de officiële opening de naam Burgemeester Tellegenhuis aan ons gebouw verleende. Uit ontsteltenis heeft hij deze zaak bij het College van Bestuur aangekaart. Inmiddels is er aan deze affaire een einde gekomen door de uitspraak van het C.v.B. en de aanvaarding van het voorstel in de Faculteitsraad. Het C.v.B. heeft het verzoek van drs. Woudhuysen naast zich neergelegd. Zij is van mening, dat zij niet mag ingrijpen in een interne aangelegenheid van de Fakulteit. De Faculteitsraad heeft in haar vergadering d.d. 17 maart haar goedkeuring gehecht aan het voorstel van het Faculteitsbestuur en een bedrag van 4500 gulden gevoerd voor de omdopingsceremonie. Bedoeling is dat de heer Caransa de omdoping zal verrichten. Voor deze gelegenheid is een schilderij aangekocht voorstellende de heer Caransa en voorzien van de lijfspreuk van de U.v.A.: "Heldhaftig-Vastberaden-Barmhartig". Het schilderij zal tijdens de ceremonie aan de heer Caransa worden aangeboden, nadien zal het een plaats vinden naast de hoofdingang. De receptie is vastgesteld op a.s. dinsdag om 4 uur in zaal 4275.

Om enige duidelijkheid te verkrijgen in deze kwestie verzochten wij de heren Ankum en Woudhuysen een toelichting te geven op hun respectieve standpunten. Tevens vroegen wij de twee andere betrokkenen: de heer Caransa en mevrouw Tellegen, om commentaar.

Professor Ankum

"We zitten al enige jaren met een naam, die niemand aanspreekt. De meeste mensen kennen hem niet eens en zelfs in officiële stukken wordt de naam Maupoleum gebruikt. Je kan wel proberen zo'n ontwikkeling tegen te houden, maar we zitten gewoon met twee jaar ervaring; het is niet gelukt. Dat we de naam Maupoleum en niet

Caransahuis hebben genomen komt uit het zelfde voort; je kan wel blijven experimenteren, maar wie zegt dat het aanslaat? En het hoeft allemaal niet meer zo star en statig als vroeger. Ik vind Maupoleum een leuke naam en je eert er terloops een toch wel briljant zakenman mee. Dat met name Dick Woudhuysen zich hier zó over heeft opgewonden, daar kan ik best inkomen; als je een naam geeft aan een gebouw en je verzorgt een plechtige opening met familie en genodigden en zo, dan heb je niet de opzet om na twee jaar te zeggen: 'kom we nemen weer eens een andere naam'. En hij zal het ook wel een beetje kunnen vinden voor de familie Tellegen".

Woudhuysen: "amateuristisch, bombastisch"

Drs. Woudhuysen

"Het is een belachelijke gang van zaken dat je een officieel gegeven naam gaat veranderen, omdat in het populaire spraakgebruik een andere naam wordt gebezigd en wat voor één: Maupoleum, dat is een leuke grap, maar die kan je toch nooit als officiële naam voor je gebouw nemen. Als we dat gaan doen dan weet ik er ook nog wel een paar: bunker, konijnenhok! Er zijn toch zoveel gebouwen in Amsterdam, die een schertsnaam hebben en dat is nog nooit aanleiding geweest om dat als echte naam te gaan gebruiken, dat zou ook te gek zijn.

Je komt een heel eind — en dat heb ik ook in die brief aan Ankum geschreven — als je die naamsaanduiding duidelijker maakt. Nu hebben we alleen iets boven de hoofdingang, dat valt niet zo op. Ik ben al begonnen om op die gele papierjes van de Beheersraad, 'Burgemeester Tellegenhuis' te zetten, je zou het ook op de deuren van de hoofdingang kunnen zetten en bij de ingang van de pakeergarage, dan weet iedereen

"...bunker, konijnenhok..."

na twee weken wel dat dit het Burgemeester Tellegenhuis is.

Heeft u dat schilderij van Caransa gezien dat hem aangeboden wordt bij de opening?, dat is zó amateuristisch en dat bombastische opschrift: 'heldhaftig vastberaden, barmhartig', zoiets kan je toch niet naast je hoofdingang hangen. Ik heb een brief aan het College van Bestuur geschreven om deze naamsverandering tegen te houden, formeel is er geen beroepsrecht, maar dit gaat mij toch wel een beetje al te ver!" (drs. Woudhuysen was ten tijde van het interview nog niet op de hoogte van de uitspraak van het C.v.B..RED.)

Mevrouw Tellegen

"Dit is een aangelegenheid van de Universiteit, persoonlijk zou ik het wel jammer vinden als het doorging. Ik begrijp ook niet dat een naam zo weer afgeschafte kan worden. Men heeft mij destijds toestemming gevraagd voor het gebruik van de naam 'Burgemeester Tellegenhuis' en het zou gepast zijn als ze dat ook doen, wanneer ze de naam willen veranderen en dan ga ik niet akkoord".

Caransa

"Ik vind het aardig dat ze het nu die naam Maupoleum gaan geven en dat ik uitgenodigd ben voor die receptie. Met die naam heb ik het wel even moeilijk gehad, liever M. Caransahuis, maar je moet het in het teken van de tijd zien; een beetje ludiek. Het is wel geinig en dat kan ik wel waarderen als Amsterdamse volksjongen. Trouwens het is niet toevallig dat die 'eer' voor mijn persoon juist van de Economische Fakulteit komt; dat spreekt ze wel aan, het zakenleven. Een man als Keynes was ook een groot zakenman; hij heeft miljoenen op de beurs verdiend.

Ik heb gehoord dat ik bij die opening een schilderij krijg aangeboden, maar dat blijft daar wel hangen, nou het zal me benieuwen".

N.B. Iedereen, die op welke wijze dan ook gebruik maakt van het gebouw is uitgenodigd voor de receptie.

H.S.

ROND/UIT DE RAAD

Wie de sfeer in de fakulteitsraad van nu vergelijkt met die van enkele maanden geleden zal opmerken dat er wel iets ten goede veranderd is. Twee mannen gelden schreef Adri Stam in Rostra over een aantal zaken in benoemingsprocedures die verbeterd zijn sinds de problematiek rondom de vervulling van de vakature van de leerstoel Welvaartseconomie. Het resultaat van de verbeterde procedures viel bijv. op te merken bij de behandeling in de fakulteitsraad van het rapport van de benoemingscommissie lectoraat bedrijfseconomie. Na een half uur bespreking, over een duidelijk en doorzichtig rapport, nam de fakulteitsraad unaniem de voordracht van de commissie over.

Wel maakte de raad dankbaar gebruik van de betere mogelijkheden tot beoordeling; het werk van een benoemingscommissie blijkt bepaald niet tevergeefs te zijn. Leuk om op te merken is nog dat de Aktiegroep Economen, die in het verleden sterk pleitte voor betere benoemingsprocedures, daar nu ook een goed gebruik van maakt. Waardoor de sfeer in de fakulteitsraad er bepaald niet slechter op wordt.

In de laatste Rostra heeft men een aantal bijdragen over de Herstructurering kunnen lezen. Eén van de voornaamste zaken uit dit wetsontwerp is de eenjarige propedeuse. Aan die éénjarige propedeuse wordt door een besluit van de fakulteitsraad danig getornd. De bezitters van het V.W.O. diploma, die geen Wiskunde 1 in hun eindexamenpakket hebben, worden toch toegelaten tot onze fakulteit.

Eén van de overwegingen van de raad voor dit besluit was dat in principe mensen met eindexamen middelbare school zouden moeten kunnen studeren. De fakulteit is bereid gebleken dit ook daadwerkelijk mogelijk te maken door een propedeuse van meer dan één jaar voor deze categorie studenten in te voeren. Het alternatief voor deze categorie studenten, een bijscholingscursus in de zomervakantie gegeven door een niet-universitaire instelling, is bepaald niet bevorderlijk voor een goed studieverloop aan de Universiteit. Immers, vlak na een zwaar jaar op de middelbare school met het hele laatste jaar doorlopend schoolonderzoeken is vakantie broodnodig, het deelnemen aan de introductiedagen van de Universiteit en Fakulteit moet niet bemoeilijkt (zo niet onmogelijk gemaakt) worden en natuurlijk moet de aankomende student de gelegenheid hebben om te kunnen wennen in zijn nieuwe stad. Niet in de laatste plaats zal de fakulteit zelf het beste kunnen beoordelen wat er bijgeschoold moet worden en hoe dat moet, wat er ook voor pleit dat de fakulteit zelf deze categorie studenten opvangt. Het is dan ook vreemd dat Staatssecretaris Klein zo blijft vasthouden aan een vierjarige cursusduur. Temeer daar, naast de onderwijskundige bezwaren, het laatste argument dat de Staatssecretaris ervoor had, als zou de Herstructurering bezuinigingen opleveren, als onjuist is aangemerkt in een onlangs verschenen rapport van een werkgroep van de Academische Raad.

En tenslotte heeft de studieadviseur van onze fakulteit het bestuur meegedeeld dat "het feit, dat voor deze categorie studenten de propedeuse effectief langer zal gaan duren, levert met betrekking tot de studiebeurzen evenmin problemen op".

Mede op grond van haar ervaringen met een herprogrammering, is dit niet de eerste keer dat onze fakulteit tot de slotsom is gekomen dat een goede studie in vier jaar niet mogelijk is (alle Economische Fakulteiten hebben eenzelfde konklusie getrokken en, zoals bekend, staan de Economische Fakulteiten in deze konklusie zeker niet alleen).

Het organiserend Committee van de boekenactie voor de Universiteit van Hanoi zette in Rostra no. 36 haar verzoek aan de Fakulteitsraad, verduubeling door de raad van het door het Committee ingezamelde geld, uiteen. De fakulteitsraad heeft inderdaad het bedrag verduubeld, ten einde boeken en/of vaktijdschriften aan te kunnen bieden. De samenwerkingsovereenkomst tussen de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit van Hanoi kan nu ook wat onze fakulteit betreft reële inhoud krijgen. Voor de lector Economie van de Centraal Geleide Volkshuishoudingen biedt deze samenwerkingsovereenkomst in ieder geval een goede mogelijkheid zijn vak verder te ontwikkelen. Dat dit ook een overweging voor de besluitvorming zou kunnen zijn, naast de door het Committee naar voren gebrachte overwegingen, dat werd pas staande de vergadering naar voren gebracht. Niet, zoals te verwachten lijkt, door docenten (hoewel de lector E.C.G.V. dit zelf niet kon doen, daar de voordracht van de fakulteit voor deze vakature nog door de Staatssecretaris moet worden overgenomen), maar door studenten.

Waarschijnlijk zal de fakulteitsraad in april het rapport van de commissie Normen vaste dienst verder behandelen. In december is het rapport al besproken in de raad, maar toen was er niet voldoende tijd om de zaak af te ronden. Dat is ook niet verbazingwekkend daar het rapport poogt normen aan te dragen, op grond waarvan medewerkers in vaste dienst benoemd zouden moeten worden. Een bijdrage aan het door de fakulteit te voeren personeelsbeleid en dat zijn geen hamerstukken. Wat ook wel bleek uit de discussie in december in de fakulteitsraad.

In het rapport wordt voorgesteld medewerkers in vaste dienst te benoemen, mits zij enige jaren buiten de universiteit hebben gewerkt. Dit om te voorkomen dat een student, via een kandidaatsassistentenschap en een tijdelijk medewerkerschap, automatisch in

vaste dienst kan komen. De proeftijd voor de in vaste dienst te benoemen medewerkers zou komen te vervallen. Naast de medewerkers in vaste dienst zullen er medewerkers in tijdelijke dienst blijven bestaan, die naast de te vervullen onderwijstaak, een proefschrift kunnen schrijven.

Ervaring buiten de Universiteit wordt nuttig geacht als verruiming van het gezichtsveld van in vaste dienst te benoemen medewerkers. Middels een tijdelijk medewerkerschap wil men studenten, die daarvoor in aanmerking komen, de gelegenheid bieden om een proefschrift te schrijven.

Niet iedereen is echter even gelukkig met de voorgestelde regeling. De proeftijd voor de in vaste dienst te benoemen medewerkers zou komen te vervallen, zodat men uitsluitend is aangewezen op de selectieprocedure. En dat wordt geen vooruitgang gevonden bij de huidige regeling, waarbij men pas na een proeftijd (het tijdelijk medewerkerschap) in vaste dienst kan komen. Anderzijds vreest men dat begaafde studenten, die een medewerkerschap aan de fakulteit aantrekkelijk vinden, voor de fakulteit verloren zullen gaan. Zij missen immers het perspectief om in vaste dienst te komen, ook al zijn zij nog zo goed. In plaats van de voorgestelde regeling heeft men liever een scherpe selectie bij aan te trekken medewerkers die, tenzij zij niet voldoen in hun proeftijd, vervolgens na hun proeftijd in vaste dienst komen. Men acht zo'n regeling een betere garantie voor het nivo van aan te trekken medewerkers, en dus ook voor het nivo van het onderwijs.

Wiens van Asselt

FR

BESLUITENLIJST

17 februari, 34e vergadering
(besluitenlijst nog niet officieel goedgekeurd)

-De regeling ten aanzien van de doctoraalscripties wordt gewijzigd. In het vervolg zal de mogelijkheid bestaan om een doctoraalscriptie te schrijven waarin geen tentamen is afgelegd, mits de doctoraalexamencommissie daarvoor toestemming verleent.

-Er wordt een structuurcie, Verkeers- en Vervoerseconomie ingesteld. (het structuurrapport dat deze cie. moet opstellen dient als leidraad voor een benoemingscie., red.). De cie. zal bestaan uit 5 docenten en 2 studenten. Tot lid worden benoemd de heren Kapoen, Lambooy, Venekamp, Vonk en Van der Zijpp. Het Fakulteitsbestuur wordt gemachtigd de studentleden te benoemen.

-Er wordt ingesteld een benoemingscie. Marktbeleid en Marktonderzoek, welke cie. zal bestaan uit 5 docenten en 2 studenten. Tot lid worden benoemd de heren Dreesmann, Uitermark, Venekamp, Willems en Van der Zijpp. Het Fakulteitsbestuur wordt gemachtigd de studentleden te benoemen.

rostra

VERKIEZINGSbijsluiter

aktiegroep ekonomen

Het afgelopen jaar heeft de studentenbeweging misschien wel de belangrijkste overwinning in haar bestaan behaald, nl. de verlaging van het collegegeld van f 1000 tot f 500. Dit resultaat is vooral tot stand gekomen dankzij maar liefst twee jaar durende collegeboycot.

Aan onze faculteit heeft gedurende deze twee jaren bijna 60% van de studenten aan deze boycot deelgenomen, terwijl de overige 40% welbetalers voor het grootste gedeelte uit daartoe genoodzaakte beursstudenten heeft bestaan. Daarmee heeft onze faculteit een zeer belangrijk aandeel gehad in het uiteindelijke resultaat van de boycotactie. Gedurende de jaren van de boycot zijn er aan onze faculteit 2 maal verkiezingen geweest voor zowel de Faculteits- als Universiteitsraad terwijl de boycotters van het actief en passief kiesrecht waren uitgesloten. Ondanks dit feit heeft de Aktiegroep toch aan deze verkiezingen deelgenomen om de studentenvertegenwoordiging niet in handen van de staf te leggen en om de belangen van de boycotters zowel in de U.R. als in de F.R. veilig te stellen.

Het belangrijkste resultaat in dit opzicht is zonder twijfel de tot standkoming van de faculteitsbewijsjes, die de boycot in feite mogelijk maakte en in onze faculteit werden ingevoerd op initiatief van de Aktiegroep.

ONDERWIJS

Op onderwijsgebied is de laatste jaren het één en ander door de Aktiegroep op de faculteit tot stand gebracht in de verschillende studiefasen.

PROPEDEUSE

Na jarenlange oppositie van opvolgende eerstejaarsgroepen heeft de Aktiegroep in de Raad de instelling van een propedeusecie. kunnen bereiken die tot doel heeft om de huidige propedeusestudie grondig op de helling te zetten wegens de kennelijke mislukking ervan. Het doel van de Aktiegroep is een algemene inleiding in de economische wetenschap met een aangepaste wiskundeopleiding voor studenten zonder W-1. Dit laatste is overigens al gedeeltelijk bereikt.

Op basis van de Propedeusenota van februari jl. en de discussies op de Onderwijsdag zal aan de voorstellen van de eerstejaars moeten worden voldaan. In de algemene inleiding moeten de volgende onderdelen een plaats hebben: geschiedenis van het economisch denken, methode van de economie, economische geschiedenis, bestudering van de vooronderstellingen

v.l.n.r. boven: Jan Peerdeman, Flip van Sloten, Rob Kerstens, Hein Vrolijk, Piet de Vrije, Rik Hindriks.

onder: Wiens van Asselt, Rients van Zanen, Gertjan Zwijs.

die aan de economie ten grondslag liggen en actuele onderwerpen. Voorts dient een halt te worden toegevoerd aan de toeneemende wiskundelast in de propedeuse en moet m.n. in de inleidingsfase niet alleen de multiple-choice methode gehanteerd worden bij de toetsing.

Op korte termijn zal de Aktiegroep streven naar:

- meer actuele onderwerpen in de propedeuse.
- verlenging van de geldigheidsduur van de toetsen tot twee jaar en in december een tweede serie herkansingen voor de B-toetsen.

- bekendmaking en bespreking van de toetsuitslagen direkt na het tentamen.

KANDIDAATS

In het kandidaats is het sinds kort mogelijk geworden om papervervangende thema-groepen te volgen, terwijl in de toekomst dit soort werkgroepen zelfs tentamenvervangend zal zijn.

Gezien de kritiek op het huidige onderwijsprogramma, zoals uit de Kandidaatsnota en de Kandidaatsenquête naar voren is gekomen, stelt de Aktiegroep de volgende verbeteringen voor:

- invoering van het semesterbloksysteem. Hierdoor wordt het mogelijk de stof beter te behandelen en eventueel d.m.v. korte referaten discussie en uitdrukingsvaardigheid te stimuleren.
- uitbreiding van de keuzemogelijkheden in de kandidaatsfase (methodologie, informatica, marxistische economie)
- invoering van de behandeling van actuele onderwerpen in de programma's van de verschillende vakken
- in navolging van de Vakgroep Recht dient bij alle vakken direkt na het tentamen de uitslag besproken te worden; eveneens moet aan het eind van het blok het studieprogramma en het onderwijsstelsel geëvalueerd worden.

DOCTORAAL

In de doctoraalfase heeft de herprogrammering eveneens tot problemen geleid. Allereerst is hier ongeveer een derde deel (!) van het programma geschrapt of overgebracht naar de pre-kandidaatsfase. Ook hier leveren de trimesterblokken een ernstige belemmering op om op gedegen wijze een vak te bestuderen. De gro-

tere keuzevrijheid heeft voorts in de hand gewerkt dat vele vakken dublures vertonen. De samenhang en coördinatie tussen nauw verwante vakkenpakketten moet verbeterd worden.

Inmiddels worden ook in het doctoraal initiatieven ondernomen de studie te verbeteren en de Posthumisering terug te dringen, zoals op de Onderwijsdag is gebleken. De Aktiegroep werkt hieraan actief mee en stelt de volgende verbeteringen voor:

- invoering van semesterblokken, m.n. in de A- en B-vakken.
- verschaffen van de mogelijkheid extra vakken te doen zonder de studie-toelage te verliezen.
- in de studie moet meer aandacht besteed worden aan actuele onderwerpen, een meer historische benadering van de theorie, de verschillende stromingen en de relatie economische wetenschap en maatschappij.
- invoering van onderzoeksprojecten in de doctoraalfase.

Het bovenstaande kan slechts goed functioneren, als de studenten actief participeren in de vakgroepen. Aangezien op onze faculteit de studenten uitgesloten zijn van het vakgroepsniveau, moeten zowel in de FR als in de vakgroepen zelf door studenten stappen ondernomen worden voor de openstelling van de vakgroepen voor de studenten.

AVONDSTUDIE

Dit jaar is voor het eerst gestart met propedeuse-onderwijs voor avondstudenten. Na aanvankelijke "terughoudendheid" van docentenzijde, heeft de U.R. vorig jaar het besluit genomen tot invoering van de avondstudie. Gezien de zware belasting die de avondstudie oplevert voor studerende die

overdag werken en de hier in het geding zijnde externe democratisering, heeft de Aktiegroep zich op drie punten sterk gemaakt.

Het is de studentenvertegenwoordiging in de U.R. (Aktiegroep en ASVA-fractie) gelukt om 7 extra docenten voor de avondopleiding te doen toewijzen aan de faculteit.

In de faculteitsraad en de Voorbereidingscie. Avondopleiding heeft de Aktiegroep gepleit voor een langere geldigheidsduur van de behaalde toetsen dan in de dagopleiding. Voorts is op voorstel van de Aktiegroep de voorgestelde grootte van de werkgroepen van 50 (!) teruggebracht tot 30. Op basis van de ervaringen van de avondstudenten moeten de aanvangsproblemen in de avondstudie opgelost worden. De Aktiegroep zal nauwlettend de ontwikkelingen in deze blijven volgen.

BENOEMINGEN

T.a.v. het benoemingsbeleid heeft de Aktiegroep het afgelopen jaar een harde noot moeten kraken wat betreft de vervulling van de leerstoel Welvaartstheorie en Organisatie van de Markteconomie. Zowel het College van Bestuur als de Facultaire Geschillencie. hebben de bezwaren tegen de gevolgde procedure onderschreven, maar kwamen uiteindelijk tot de conclusie, dat afwezigheid van de gestelde en erkende fouten in de procedure niet tot een andere voordracht zou hebben geleid, zodat geen reden bestond de procedure terug te draaien. Tegenover het verlies van de zaak zelf staan belangrijke verbeteringen in de benoemingsprocedures die na deze zaak hebben gelopen. Sollicitanten worden tegenwoordig reeds gehoord als één lid

van de benoemingscie. dat wil, terwijl de benoemingscriteria in de desbetreffende structuurrapporten met pijnlijke zekerheid in acht worden genomen. Tevens vindt er tegenwoordig ook altijd een uitgebreide inhoudelijke argumentatie plaats. Beter laat dan nooit zullen we maar zeggen!

Resultaten die op basis van het actieve en kritische beleid van de Aktiegroep tot stand zijn gebracht, zijn verder: de nieuwe leerstoelverdeling in de sociale economie (methode en geschiedenis van de economie (Klant), het Lectoraat Economie van de Centraal Geleide Stelsels) en de instelling van een lectoraat voor de prop. bedrijfs-economie. Voorts: de participatie van studentenzijde bij de benoeming van een medewerker bij de vakgroep Recht en de benoeming van de studie-adviseur.

TOT SLOOT

Het beleid van de Aktie-groep staat niet alleen bij verkiezingen ter discussie, zoals bij de twee éénmansfracties (Studecon en de Werkgroep) in de FR. De Aktiegroep slaapt niet in na verkiezingen maar werkt bij voortdurend en actief aan een progressief beleid in de Faculteit. Ook het afgelopen jaar zal dit niemand zijn ontgaan. **STEM DAAROM AKTIEGROEP EKONOMEN JE STEM TELT DAN DUBBEL!** Kom donderdagmiddags op de vergaderingen van de Aktiegroep en blij invloed uitoefenen op ons beleid.

Aktiegroep Ekonomen
Iedere donderdagmiddag vergadering:
aanvang 15.00 uur, zaal 2233
Maupoleum
tel. 525 4122, kr. 2163.

Partij v.d. Economisten

Wij zullen ons beleid in de faculteitsraad baseren o.m. op de volgende uitgangspunten:

1. geen polarisatie op basis van een scheiding in geledingen
2. bij werkelijk belangrijke kwesties zal de Partij van de Economisten de eigen geleding zo mogelijk rechtstreeks raadplegen.

PROGRAMMA

ONDERWIJSBELEID

- voortgang van evaluatie van het onderwijs nieuwe stijl; verruiming van de cursusduur, voorzover blijkt dat de doelstelling omtrent inhoud niet worden gerealiseerd;
- verdere uitbouw van een volwaardige avondopleiding;
- stimulering van andere dan cursori-sche onderwijsvormen.

ONDERZOEKBELEID

- onderzoek mag bij de planning niet als "restpost" worden beschouwd ten gunste van beheerstaken;
- interne publicatie en regelmatige bespreking van onderzoekresultaten;
- verbetering van de onderzoekfaciliteiten (incl. bibliotheek);
- inschakeling van studenten in onderzoekprojecten;
- centralisatie van de bibliotheken.

PERSONEELSBELEID

- verbetering van de organisatie van het regelmatig te houden openbaar

onderzoek naar de tijdsbesteding van het wetenschappelijk personeel; onderzoek-, onderwijs-, bestuurs- en beheerstaken dienen efficiënt en redelijk verdeeld te worden;

- in beginsel verricht ieder lid van het wetenschappelijk personeel bestuurs- en beheerstaken;
- formulering van een aanstellings-, promotie- en ontslagbeleid, m.n. ook voor personeel in tijdelijke dienst; verduidelijking van de rechtspositie van deze laatste categorie.

BESLUITVORMING

- terugdringing van tijdsbeslag voor bestuur- en beheerstaken: de verbale component in het faculteitsproduct is te groot;

- delegatie van bevoegdheden aan faculteitsorganen mag niet leiden tot uitholling van de verantwoordelijkheid van de faculteitsraad;
- op korte termijn dient een vergaderreglement voor de faculteitsraad te worden opgesteld;
- aangezien onderwijs moet worden opgevat als een tweerichtingsverkeer, dient ook op het laagste niveau de medezeggenschap van allen die in het onderwijs participeren, te worden verzekerd.

KLANT
KNAACK
ZIMMERMAN
v.d. WEEL
BROUWER
TREMANN

tas

In de Faculteitspolitiek wordt zelden aandacht besteed aan de TAS. Maar al te vaak vormt de TAS op de personeelsformatie een sluitpost. Dit bleek o.a. bij de opzet van de avondstudie, waar pas door een attente Beheersraad gewezen werd op het feit dat niet alleen extra docenten nodig waren, maar ook extra inzet van de TAS voor administratief werk, portiersdiensten en kantine-werk.

Door een aantal vakgroepsecretarissen en bibliothecarissen is nu **Lydia van der Ark-Zijdel** voorgedragen voor de TAS-zetel in de F.R.. Lydia is secretaresse bij het ISMOG en lid van de Beheersraad van het Maupoleum.

Lydia zal actief optreden voor een personeelsbeleid, dat meer dan voorheen rekening houdt met de TAS. Als de formatie inkrimpt, moet niet direkt de TAS het slachtoffer zijn. Ook voor de problemen van het personeel bij de reproductieafdeling en de portiersdiensten moeten goede oplossingen worden gevonden.

Werkgroep Economen

POLITIEK KLIMAAT

Politiek aan de economische faculteit. Hoe definieer je die "politiek" die hier bedreven wordt eigenlijk? Het blijkt dat je kleur moet bekennen. Je kunt niet elke zaak op zijn eigen merites beoordelen. Echter dit kleur bekennen houdt in dat je kiest: liever gezegd: er wordt meestal voor je gekozen. Je bent liberaal of het tegenovergestelde. Als je dan afslaat van het straatje waarvan verwacht wordt dat je het bewandelt, dan ben je inconsequent, opportunist etc. Dit gevoel van onvrijheid is fundamenteel, ook aan onze faculteit.

De Werkgroep wordt nu gevormd door een aantal mensen die niet tegen zich aan laten leunen. Onze basisfilosofie: Geen stigmatisering, er wordt niet voor je gekozen en "politiek" mag geen synoniem worden van "het doel heiligt de middelen".

Wat dit laatste punt betreft zijn in het afgelopen jaar de kwestie Borgstede (aanstelling als lid van het dagelijks bestuur van de Faculteit) en de benoemingsprocedure van Van den Doel kenmerkend geweest voor de sfeer.

Aktie heeft altijd een voordeel boven "geen aktie" of re-aktie. Het komt in de publiciteit. Maar laten we alsjeblieft niet uit het oog verliezen welke richting deze aktie wel heeft. Tijd voor consolidatie is niemand meer gegund. Toch is na iedere aktie een bezinkingsperiode noodzakelijk. Door-dravende aktie geeft een vertroebeling van het beeld en scheidt een ongedurigheid waarbij niemand meer kan werken. Het "behoedzaam twijfelen" op zich is weliswaar een kenmerk van de wetenschapper, maar daarbij moet wel worden bedacht dat er ook een zekere rust voor nodig is.

Wetenschapsinterpretatie

Sommige mensen spreken wel van een crisis in de economische theorie. Wel dan ligt hier wel het breekpunt in de discussie; de keuze van de premissen en de beoordeling van de alternatieve uitkomsten. Als we dit onderkennen hoeven we geen twee stromingen (bv. Mandel - Schouten, Vesvu congres) tegenover elkaar te plaatsen.

Onze zienswijze is dat het de taak van een econoom is verschillende mogelijke oplossingen in zo'n vorm te presenteren dat iedereen hierover mee kan oordelen. Dit maakt de opdracht van de econoom vastomlijnd en als mens wordt er geen zwaardere wissel op zijn verantwoordelijkheidsgevoel getrokken als op ieder ander.

Met dit gevoel te werken is bevrijdend en eerlijk. De situatie waarin onderzoek en beoordeling in één hand zijn moet beslist vermeden worden, want de kans op fouten is veel te groot. Tenzij we een onwankelbaar vertrouwen hebben in een dirigistische staatsvorm!

PAUL BANEKE

HUBERT STURM

KEES TEN BROEK

ROE CLAUSHUIS

BART MEESTER

COR STOOP

JAN ACHTEN

PIETER
BEEMSTERBOER

HERMAN
VAN HEEMS

KLAAS
VAN TULDER

Verkiezingen

Komende verkiezingen zullen in het teken van de herstructurering staan; daarom is het van belang een lijn te schetsen waarlangs de Werkgroep Economen zich zal richten wanneer de bestaande plannen op dit gebied verder geconcretiseerd gaan worden. Dan is het goed te weten dat de Werkgroep zich van harte aansluit bij de nota Meys, die opgesteld is in antwoord op de herstructureringsplannen van de minister, als advies aan de Academische Raad.

Hierin wordt gesteld én aangetoond dat een studieduur van 4 jaar onhaalbaar en wetenschappelijk onverantwoord is. Vijf jaar wordt als aanvaardbaar geacht. Dit houdt een zekere herstructurering in. Wij vinden dat dit toelaatbaar is. De student moet medeverantwoordelijkheid voor de besteding van de overheidsgelden voelen en moet daaruit dan ook consequenties trekken.

Vakstudie contra wetenschapsbeoefening.

We zitten aan deze faculteit met een tamelijk heterogeen vakkenpakket, wat coördinatie onderling wel eens wat moeilijk maakt. Hierdoorheen speelt het dilemma van de vakstudie contra wetenschapsbeoefening. Als wij (de hele gemeenschap) aan de Universiteit, aan de faculteit besloten hebben deze instellingen voor een zo breed mogelijk publiek open te stellen dan moeten de consequenties getrokken worden van een verschillende motivatie. Dit houdt geen HBO in, maar wel een pluriforme opzet van de studie, al in een vroeg stadium.

Propedeuse

Gestreefd moet worden in principe naar een propedeuse van niet langer dan een jaar. Daarin moet duidelijk gemaakt worden welke mogelijkheden de economiestudie biedt en waarin ook de zwaarte van de cursus voor de rest van de studie representatief is.

De 46 puntenregeling voldoen redelijk. Ook de indeling van het jaar in 2 semesters voldoet onzes onziens goed, waarbij we moeten opmerken dat dit niet betekent dat we ons nu totaal niet kunnen vinden in de jongste propedeusenota. Een bredere algemene inleiding, waarin onderwerpen als economische theorie in zijn tijd geplaatst (dogmengeschiedenis), inl. in de te gebruiken boeken etc. verdient onzes inziens beslist ruimere aandacht. Dit moet echter geen extra tijdsbeslag betekenen!

Exemplarisch of thematisch onderwijs lijkt ons niet zinnig in deze propedeutische fase van de studie. We zijn tegen groepeeringsbeoordeling en door de groep vastgestelde criteria. Oeverloze discussies moeten vermeden worden. Wel verdienen actuele onderwerpen meer aandacht.

Kandidaatsfase

Het blokkensysteem verdient uiteindelijk de voorkeur boven het semesterstelsel. Een meer creatieve inbreng in de vorm van projectgroepen is van harte welkom. Dit echter altijd facultatief.

Diegenen die b.v. accountancy gaan doen zijn al zwaar belast. Per vak zou, als dat zich er voor leent, meer aandacht aan aktualiteiten besteed kunnen worden.

Doctoraalfase

Studenten in vakgroepen, terwijl de verantwoordelijkheid van de studie-inhoud bij de docent blijft liggen. De eigen inbreng van de student in de werkgroepen kan groot zijn. Deze fase voldoet.

Avondstudenten

De avondstudenten zijn een groep mensen die studeren onder speciale omstandigheden. Het feit, dat men zich voor een avondstudie inschrijft, betekent in de meeste gevallen, dat men, om wat voor redenen dan ook, in een eerder stadium niet de gelegenheid heeft gehad om een dagopleiding te volgen. De meeste avondstudenten zullen praktisch al hun tijd buiten hun normale werkring aan hun studie moeten besteden, teneinde deze succesvol af te ronden. In het kader van de zojuist ge-

schetste situatie, verdient het aanbeveling deze groep studenten een hoge prioriteit te verlenen qua studiebegeleiding en andere faciliteiten. Gepleit zal worden voor een soepele tentamenregeling, spreiding der vakken. De opofferingen die de meeste avondstudenten zich moeten getroosten (gezin, vrije tijd, etc.) zijn bijzonder zwaar. Onnodige lastenverzwaring moet vermeden worden. De Werkgroep staat borg.

De Werkgroep Economen wil ervoor waken dat de studie niet verzandt in oeverloze discussies. De studieopzet moet zodanig zijn dat een voldoende mate van flexibiliteit gegarandeerd is. De econoom moet kunnen reageren op veranderende omstandigheden. Dit houdt niet in dat er geen concreet vakkenpakket moet bestaan waarvan vorm en inhoud bekend zijn en die een voldoende mate van

inzetbaarheid van de econoom garanderen. D.w.z. dat er ook concrete toepasbare kennis geboden moet worden. Voorzover deze aanwezig is, - en die is er! - zullen we er voor hoeden dat deze behouden blijft.

Kandidaten voor de Werkgroep Economen zijn dit jaar :

1. PAUL BANEKE
2. HUBERT STURM
3. KEES TEN BROEK
4. ROBERT CLAUSHUIS
5. BART MEESTER
6. COR STOOP
7. PIETER BEEMSTERBOER
8. JAN ACHTEN
9. HERMAN VAN HEEMS
10. KLAAS VAN TULDER

Economische Faculteits Belangen

Onderwijs

1. Bespoediging van de afronding van en de besluitvorming over de studies omtrent de propedeuse- en kandidaatsprogramma's ten einde aan de in de faculteit levende wensen te dien aanzien zo veel mogelijk tegemoet te komen en een zo optimaal mogelijke studie te bevorderen.
2. Invoering van een systematische evaluatie van hoorcolleges en werkgroepen per vak en per blok tesamen met de studenten die daarin geparticipeerd hebben, zulks om lering te trekken uit de ervaringen met betrekking tot inhoud en methodiek om mede langs die weg een zo optimaal mogelijke onderwijssituatie te verkrijgen.
3. Verbetering van de procedure van overleg over het onderwijsprogramma voor elk vak in elk blok met de studenten die in dat blok het onderwijs in dat vak volgen.
4. Verdere invoering van het avondonderwijs. Bevorderen van experimenten voor een open universiteit.
5. Intensivering van de programmering

en conditionering van experimentele onderwijsvormen binnen de faculteit.

6. Bij de docentenbenoeringen dient de onderwijsmotivatie steeds een belangrijke rol te spelen.

Onderzoek

1. Intensivering van de programmering en voortgangsrapportering van de in de faculteit op gang zijnde onderzoeksprojecten; stimulering van facultair onderzoek.
2. Verbetering van de informatie-uitwisseling over op gang zijnde onderzoeksprojecten (bijv. door middel van stafcolloquia), ter stimulering van voortgang en kwaliteit van het onderzoek.
3. Meer stimuleren inbouwen voor promotie-onderzoekingen door medewerkers.
4. Gericht streven naar participatie door de faculteit en de aan haar gelieerde onderzoeksinstituten in nationale en internationale onderzoekprogramma's.

Bestuur

1. Efficiënter vergaderen van raad, vakgroepen en commissies.
2. Benoemen van leden van commissies e.d. op grond van specifieke bekwaamheden (bestuurlijke en inhoudelijk) en daarmee de te verwachten inbreng in de besluitvorming.
3. Zodanige regeling van de verkiezingen voor de faculteitsraad dat de raadsleden van de geleding "wetenschappelijk corps" zoveel mogelijk uit verschillende vakgroepen afkomstig zijn. Polarisering door middel van lijstensysteem bij verkiezingen achten wij uit den boze. De regel dat raadsleden zonder last of ruggespraak handelen dient dan ook in ere gehouden te worden.
4. Personeelsbenoeringen geheel los van politieke overwegingen.
5. Een meer doorzichtige en daardoor besluitvaardiger functionerende structuur van raden, commissies e.d.
6. Betere informatie en codificatie van besluiten van bestuursorganen.
7. Meer delegatie van besluitvorming aan dagelijks bestuur en vaste commissies.
8. Verduidelijking van de positie van tijdelijke medewerkers; beslissingen hierover moeten binnen een jaar tot stand komen.

† STUDECON †

Het is gebeurd. De Studiegroep Economen zal dit jaar, 1975, niet aan de verkiezingen voor de Faculteitsraad meedoen. Ten behoeve dan van de Werkgroep Economen verlaat zij het Maupoleum. Dan resten er nog twee studentengroeperingen.

Hopelijk leidt dit niet tot de chaos die het tweepartijensysteem in Engeland momenteel mede heeft voortgebracht, maar tot meer duidelijkheid en eendracht onder het meer gematigde front.

Blijft Studecon bestaan? Ja. Zij stort zich dit jaar op de universiteitsraad, terwijl de Werkgroep dit hoogst waarschijnlijk niet zal doen. Wij weten ons gesteund door het landelijk Interuniversitaire Studenten Overleg.

Michaël van den Brink

Prof. Dr. P. Verburg
Drs. F.T.H. Klijn
Drs. J.G. Odink
Prof. Dr. P.A.M. van Philips
Prof. Dr. C.D. Jongman
Drs. H.C. Dekker
Prof. R.W. Starreveld
Drs. C.A. Koopman

ONDERWIJSDAG

In het kader van de landelijke acties tegen het wetsontwerp herstructurering en in aansluiting op de acties op onze faculteit werd op 20 februari door de SEF en AGE een Onderwijsdag georganiseerd. De onderwijssituatie op onze faculteit was het centrale thema, waarbij speciaal aandacht werd besteed aan de gevolgen van de invoering van Posthumus en de eventuele consequenties die het wetsontwerp herstructurering zal hebben voor mogelijkheden tot verandering van de huidige studie. Hieronder volgt het verslag van deze Onderwijsdag. Het programma: 's morgens een forumdiscussie, na de middagpauze de verschillende fasenbijeenkomsten, gevolgd door een plenaire slotdiscussie. Ter afsluiting een gezellige SEF-borrel.

In het panel van dit drukbezochte forum (+ 150 aanwezigen) zaten Prof. Venekamp, Drs. de Klerk, Drs. Brouwer, Edo Arnoldussen (voorzitter), Adrie Stam en Ferd Crone. Ter discussie stond de onderwijssituatie op onze faculteit en de gevolgen die de herstructurering zal hebben voor de verbetering van de studie. Van studentenzijde werd sterk de nadruk gelegd op deze gevolgen; de voorstelling uit de fasen zullen dan zeer moeilijk gerealiseerd kunnen worden. Brouwer en De Klerk vonden meer samenhang in het doctoraal (clustervorming of studierichtingen) dringend nodig. Zij deden ook suggesties m.b.t. verbetering van de studie (meer onderzoek in de studie, actuele onderwerpen e.d.) Prof. Venekamp betwijfelde de voorspellende waarde van de selectieve propedeuse ("een zwakke nulhypothese") en voelde zich in zijn vak bekneld door het trimestersysteem. Uit de discussie tussen panel en zaal kon afgeleid worden dat een uniforme cursusduur van 4 jaar afgewezen moet worden. Later op de dag zou dit in een motie verwoord worden.

PAUZE

Voor de middagpauze stond op het programma: muziek van het blazersensemble, schaken, klaverjassen en pingpong. Het blazersensemble was helaas verhinderd. De belangstelling voor de andere onderdelen was groot. De klaverjas-drive werd gewonnen door het koppel Adrie Stam en Maarten Ver-aart, mede dankzij hun tactiek der compenserende fouten. Er waren 24 deelnemers. Bij de schaaksimultaan bleek Job de Lange nauwelijks te kloppen. Slechts één van de circa 15 partijen werd door hem verloren.

PROPEDEUSE

De discussies van de propedeusestudenten op de Onderwijsdag hebben tot duidelijke conclusies geleid. Na de acties tegen de scherpe selectie (1972 en 1973) en de invoering van het trimesterbloksysteem in het kandidaats (1971), de verschijning van Propedeuse-nota's in 1974 en 1975, is ook nu weer een actieve groep 1-jaars bereid zich serieus in te zetten voor de volgende eisen, die op de Onderwijsdag werden aangenomen:

1. Voor een algemene oriënterende inleiding in de economie, zoals de propedeuse heet te zijn, is het noodzakelijk dat veel meer aandacht wordt besteed aan: Aktuele onderwerpen/ geschiedenis van het economies denken/ methodologie/ veronderstellingen die aan de economie ten grondslag liggen/ de herkomst van de gedoctrineerde economische theorieën.
2. Invoering van een algemene inleiding gedurende een semester in 1975

3. Het wiskundig karakter van de economische vakken in de propedeuse is niet noodzakelijk voor een goed inzicht in de basisbegrippen van de economische wetenschap
4. Het vaak driemaal behandelen van bepaalde onderwerpen (t.w. in de prop. het kand. en het doct.) is inefficiënt en biedt mogelijkheden om ruimte te scheppen in de propedeuse.
5. Geen verdere concentratie van wiskunde in de propedeuse.
6. Algemene inleiding toetsen met open vragen naar keuze, waaruit interesse, uitdrukkingsvaardigheid en inzicht kan blijken.

EISEN VOOR NU METEEN

- I Meer actuele onderwerpen in de pleno's
- II Geldigheidsduur van de toetsen verlengen tot twee jaar en in dec. een tweede herhalingsmogelijkheid voor de B-toetsen.
- III Openen van de mogelijkheid om met toestemming van de docent, kandidaatstentamens te doen zonder dat de prop.bul is behaald.

KANDIDAATS

Na een enquête onder de studenten (zie Rostra nr. 34), een kandidaatsnota (36) en een kandidaatsforum werd op de Onderwijsdag opnieuw een hogere trede bestegen: de strategie, oftewel wat te doen opdat de voorstellen van de studenten in het studieprogramma van het volgend jaar opgenomen worden. De inhoud van de voorstellen voor veranderingen in het kandidaats, zoals in de kandidaatsnota beschreven, gaf nauwelijks aanleiding tot discussie. De aandacht was hoofdzakelijk gericht op de te volgen strategie, een belangrijke en moeilijke fase in de strijd voor een betere studie. Vaak blijkt de strategie van de studenten te stranden op gebrek aan organisatie en op onderlinge meningsverschillen over de tactiek die gevolgd moet worden. Ook op de kandidaatsbijeenkomst waren de meningen enigszins verdeeld; een aantal studenten wilden onmiddellijk beginnen met harde acties, terwijl anderen eerst het antwoord van de docenten wilden afwachten. Mede op grond van het feit dat de kandidaatsraad recentelijk een voorstel heeft gedaan aan de Onderwijscommissie, werd na de discussie besloten de volgende tactiek aan te houden. Aan de vakgroepen wordt gevraagd een voorstel te doen omtrent de vorm en inhoud van het onderwijs voor het volgend studiejaar. Dit voorstel moet gebaseerd zijn op de conclusies van de enquête en de nota. Hoewel tussentijds de discussie tussen studenten en docenten natuurlijk moet doorgaan, zullen eventuele (harde) acties uitgesteld worden, totdat de vakgroepen en de OC en FR hun antwoord op tafel hebben gelegd. Het kandidaatscomité zal er op toezien dat de zaak niet op de lange baan geschoven gaat worden.

DOCTORAAL

Aangezien de democratisering van het doctoraal nog in de kinderschoenen staat, heeft de bijeenkomst geen grootse besluiten of plannen opgeleverd. De discussie beperkte zich tot de verschillende problemen die aan de huidige doctoraalstudie kleven, de eventuele veranderingen en de wijze waarop de studenten georganiseerd moeten worden. Hoewel er overeenstemming bestond over een groot aantal algemene punten, bleek al spoedig dat deze tot uitdrukking gebracht moeten worden in concrete voorstellen opdat een meer gerichte aanpak gevolgd kan worden en meer doctoraalstudenten bij de verandering van de studie betrokken (kunnen) worden. Ook was men van mening dat de doctoraalstudenten georganiseerd moeten worden rondom de vakgroepen, vooral op grond van de doelstelling "studenten in de vakgroep" en vanwege de grote verschillen binnen het doctoraal. Ten slotte werd besloten op 7 maart een volgende doctoraalbijeenkomst te houden waarop de discussie meer toegespitst zou moeten worden op nader uitgewerkte plannen en voorstellen.

Na afloop van de fasenbijeenkomsten was er een plenaire slotdiscussie waarin verslag werd gedaan van de conclusies, die uit deze fasenbijeenkomsten naar voren waren gekomen. Aan de hand van een discussie over deze conclusies kwam bij velen de wens naar voren om op korte termijn een tweede Onderwijsdag te houden. Gedacht werd aan begin mei, als het antwoord van de vakgroepen en van andere facultaire instanties op de voorstellen van het propedeuse- en kandidaatscomité bekend zou zijn. Deze tweede Onderwijsdag moet in ieder geval plaats vinden vóórdat het studieprogramma voor het volgend jaar vastgesteld wordt. Het karakter van deze Onderwijsdag zal grotendeels afhangen van de mate waarin de voorgestelde veranderingen daadwerkelijk worden doorgevoerd.

Ter afsluiting werd de volgende motie aangenomen: "Studenten en staf, bijeen op de Onderwijsdag aan de Economische Faculteit van de Universiteit van Amsterdam op 20 februari 1975 spreken zich uit, mede gezien hun eigen ervaringen met de reeds ingevoerde herstructurering tegen:

- de scheiding van onderwijs en onderzoek
  - de selectieve propedeuse
  - een uniforme studieduur van 4 jaar en eisen daarom intrekking van het wetsontwerp herstructurering en gelegenheid voor de gezamenlijke universiteiten een goede opleiding te verzorgen."
- Deze motie werd naar alle dag- en weekbladen gestuurd.

A.S. en H.V.

In het vorige Rostra-nummer werd uitvoerig melding gemaakt van de oprichting van een groep bestaande uit hoofdzakelijk sociale economie-studenten. Deze groep heeft zich de afgelopen tijd vooral beziggehouden met het hoorcollege voor het klein tentamen macro-economie en heeft in zoverre enig resultaat geboekt dat Prof. Driehuis naast het hoorcollege een éénmalig discussiecollege heeft georganiseerd. Dit discussiecollege heeft 7 maart plaatsgevonden en had als onderwerp de werkgelegenheidsnota van de regering en het rapport van Tjan en Den Hartog (Centraal Plan Bureau).

Hoewel het discussiethema te weinig was afgebakend, kwam er een goede discussie van de grond. Vooral het CPB-rapport was een bron van discussie. Vele studenten stelden grote vragen achter de conclusie van Tjan en Den Hartog dat een matiging van de reële loonkostenstijging (reële loonkosten: het quotiënt van loonvoet en productieprijs) een positieve invloed heeft op de werkgelegenheid. Als gebreken van het rapport werden gesignaleerd: het aspect van de (effectieve) vraag is buiten het model gehouden, het model maakt geen onderscheid tussen de verschillende sectoren, de arbeidsproductiviteit speelt een onduidelijke rol in hun relatie tussen reële loonkosten en werkgelegenheid.

Hoewel door een dergelijk discussiecollege een brok actualiteit binnen de studie gehaald wordt, kleven er een aantal bezwaren aan deze aanpak: ze heeft teveel een incidenteel karakter en heeft te weinig verband met de collegestof.

Ten einde deze bezwaren te ondervangen hebben een viertal studenten die van plan zijn tijdens het derde blok macro-economie te volgen, een soort werkcollege ontworpen dat de plaats zou moeten innemen van het gebruikelijke hoorcollege. Het is de bedoeling, dat het thema van het werkcollege, de investeringstheorieën, van verschillende kanten bekeken gaat worden: vanuit een historische benadering, aan de hand van een vergelijking van verschillende economische stromingen en geconfronteerd met huidige toepassingen van investeringstheorieën door o.a. CPB en NEJ. De discussie moet geschieden op basis van vooraf bestudeerde literatuur. Hopelijk worden dergelijke initiatieven ook bij andere vakken ontwikkeld.

Op 7 maart vond de tweede algemene doctoraalbijeenkomst plaats. Onderwerp van gesprek was voornamelijk het probleem hoe de doctoraalstudenten te mobiliseren en te organiseren. De aanwezigen kwamen tot de conclusie dat de organisatie het beste kan geschieden op basis van concrete eisen en uitgewerkte doelstellingen, voor het doctoraal in zijn geheel en voor de verschillende vakgroepen. Daarom werd afgesproken dat een aantal mensen zich zullen bezighouden met het inventariseren van de problemen die in de huidige doctoraalstudie een rol spelen en met een voorlopige formulering van voorstellen voor eventuele veranderingen. Op de volgende bijeenkomst moeten er kleine subgroepjes geformeerd worden die ieder een deel van de geïnventariseerde problemen voor hun rekening nemen. De relatie met de verschillende vakgroepen moet daarbij een belangrijke rol spelen.

H.V.

Ron Humme and the Swinging Electric Freaks. Staand v.l.n.r. Auke Uilkema; lead-guitar, Rob Kerstens; mouth-organ, Dennie Pit; bass-guitar, Rients van Zanen; road-manager. Ron Humme (zittend); vocal and organ.

Na een periode van malaise, waarin SEF-bestuur en leden beperkt bleven tot een groep van hooguit 100 mensen, is de omvang van de activiteiten van onze fakulteitsvereniging sterk groeiende. Het aantal leden bedraagt op dit moment 555 en stijgt nog steeds. Dit leek ons een goede reden om een (kort) interview met een aantal leden van het SEF-bestuur te houden.

ROSTRA: Wat is voor jullie (en het vorige bestuur) de motivatie geweest om de SEF opnieuw op poten te zetten?

SEF: De studievereniging was een jaar of drie geleden nauwelijks actief en daarom ook niet interessant voor de studenten. Het leek ons allemaal nogal hobbyïstisch; van werkelijke belangenbehartiging was geen sprake. Er waren dan ook maar + 100 studenten lid en de ledenvergaderingen werden nauwelijks bezocht. Binnen de Aktiegroep Economen was (en is) men van mening dat materiële belangen behartiging en het bevorderen van de contacten tussen de faculteitsbevolking onderling erg noodzakelijk was (en is) in een tijd van stijgende prijzen en gelijkblijvende studietoelagen. De Aktiegroep vond in haar midden een aantal mensen bereid om zich hiervoor in te zetten (en zich kandidaat te stellen voor het SEF-bestuur). Op de ledenvergadering werden ze gekozen en deze mensen (het bestuur '73-'74) hebben de zaak op poten gezet. Er kwamen vaste openingstijden van het kantoor, een nieuw kopieerapparaat met lage tarieven voor de leden, de boekenverkoop werd aangepakt en men organiseerde een excursie en diverse borrels. Dit laatste om in een immens als het Maupoleum de contacten en daarmee de leefbaarheid te bevorderen.

ROSTRA: Kan één van jullie kort samenvatten wat de SEF op dit moment doet?

SEF: Dat is puntsgewijs, in willekeurige volgorde:

1. Het verkopen van studieboeken met grote korting.
2. Het verkopen van literatuur, die niet verplicht is, maar waarvan wij vinden dat ze belangrijk zijn, b.v. de klassieke werken van Ricardo, Mill, Smith, Marx en verder Robinson & Eatwell e.a.
3. We exploiteren een fotocopieer- en een stencilapparaat, waarvan leden tegen lage prijzen gebruik kunnen maken.
4. We proberen excursies en reizen te organiseren. Zo komt er binnenkort een Metro-excursie en er zijn plannen om een studiereis naar China te maken.
5. We proberen zoveel mogelijk informatie door te geven over zaken als herstructurering e.d.
6. We organiseren om de week een borrel.
7. We zorgen ervoor dat doctoraalstudenten in studiegroepjes bijeengebracht worden. Het kantoor is 4 dagen in de week open. Op dinsdag en donderdagavond zijn we open voor de avondstudenten. Er zijn al + 120 van de 180 avondstudenten lid.

ROSTRA: Wat zijn jullie plannen voor de toekomst?

We willen het hele serviceapparaat en met name de boekenverkoop zo soepel mogelijk laten verlopen. Hierin is de laatste maanden al veel verbetering gekomen, zodat de klachten over de lange levertijden voor het overgrote deel tot het verleden behoren. Daarnaast willen we ons bezig gaan houden met het zoeken naar manieren om excursies, lezingen, reizen enz. een betere plaats in het studieprogramma te geven. We willen een vereniging zijn die opkomt voor de belangen van de studenten en waarin iedereen zijn ideeën en suggesties kwijt kan.

G.B.

Stichting voor Sociaal Aandeelhouderschap

Een stichting met de prozaïsche naam: 'Stichting voor Sociaal Aandeelhouderschap' heeft de laatste tijd nog al wat in de publiciteit gestaan, getuige de publikaties in vele landelijke bladen en de Financial Times.

De meeste publiciteit kreeg de Stichting met haar beschuldigingen van wanbeleid aan het adres van het bestuur van de Holland Amerika Lijn (HAL). De Stichting heeft nog meer plannen: ze wil met behulp van proefprocessen de naleving van de sociaal economische wetgeving in Nederland afdwingen en zij wil zelfs een aanvulling op die wetgeving geven.

Daarnaast houdt de Stichting zich bezig met een aantal sociaal economische onderzoekjes.

Eén van de mensen achter de Stichting is de Amsterdamse econometrist dra. P.T. Lakeman, de projectleider van het HAL onderzoek. Hij is zelf werkzaam in de scheepvaartsector. Wij vonden hem bereid om wat vragen over de Stichting te beantwoorden.

Wie zijn lid van de Stichting?

Een aantal mensen, die in het bedrijfsleven werkzaam zijn en een aantal jonge academici, wetenschappelijk medewerkers. De Stichting kent geen leden, maar we hebben 10 à 12 man, die bij de groep horen, die onderzoekjes doen en studies verrichten. Op de Juridische Fakulteit in Utrecht zitten nogal wat mensen, die daarbij betrokken zijn dat is wel een beetje de kern.

Hebben jullie nog steun van andere instanties?

We hebben geen direkte steun. We hebben met de vakbonden gesproken behalve met het N.K.V., het C.N.V. staat positief tegenover onze statuten. We willen wel subsidie hebben ook van andere maatschappelijke of wetenschappelijke organisaties.

Wat zijn de doelstellingen van de Stichting?

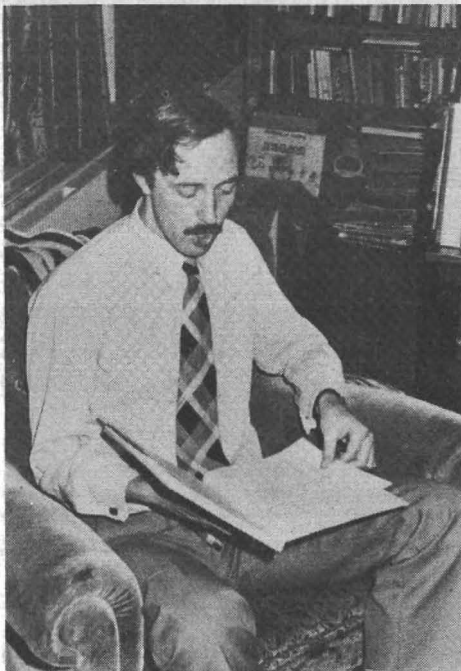
Het bestrijden van machtsmonopolies binnen de onderneming. Daar komen voor in aanmerking monopolies van aandeelhouders, directies, raden van commissarissen, vakbonden en de Staat der Nederlanden.

Het bevorderen van het recht op inlichtingen door de aandeelhouders en het uitoefenen van het recht op enquête, dat is een speciale vorm van inlichtingen, die loopt via de Ondernemingskamer van het Hof in Amsterdam.

Hoe komt het dat de vakbeweging zo weinig van het recht op enquête gebruik maakt?

Dat hebben ze nog nooit gedaan, maar ze voeren aan dat wanneer je op onjuiste gronden aanklaagt, dat je dan wegens aantasting van de naam van de vennootschap veroordeeld kunt worden, maar dat moet dan wel zo'n volslagen misslag zijn. Met name het N.V.V. is niet zo enthousiast over de huidige

structuurwet en wanneer je gebruik maakt van de mogelijkheden, die deze wet biedt, dan ondersteun je hem eigenlijk. Maar de belangrijkste reden is dat zo'n enquête vaak een cascade proces in werking stelt: dat is een soort dominostenen-effect; alle schuldeisers proberen hun vorderingen te innen, terwijl niemand meer orders bij het bedrijf durft te plaatsen. Uiteindelijk leidt dat tot faillissement en iemand is meestal pas van wanbeleid overtuigd als de zaak naar God is.

Nog meer doelstellingen?

De Stichting wil bepaalde uitwassen van het bedrijfsleven bestrijden en ook wanbeleid willen we aan de kaak stellen. Wij zijn er voorstander van om de factoren kapitaal en arbeid te laten samenwerken, wij geloven ook dat dat heel natuurlijk is. Er zijn stromingen in Nederland die een polarisatie tussen beide factoren nastreven doelbewust, en er zijn andere die dat de facto verwerkkelijken, dat zijn bijvoorbeeld domme ondernemers, die tegen het instellen van een ondernemingsraad in hun bedrijf zijn.

We hebben ook belangstelling voor het fungeren van de democratie in staats-ondernemingen, een aantal staats-ondernemingen hebben namelijk ontheffing van de structuurwet gekregen.

Een andere doelstelling is het bevorderen van verantwoorde sociaal-economische werkgelegenheid, dus niet zoals in de dertiger jaren de ene ploeg kuilen laten graven en de volgende ze weer dicht laten gooien. Een bedrijf dat structureel verliesgevend is en dat op de been wordt gehouden door subsidies is in wezen een verkapte vorm daarvan. Die mensen worden beledigd door ze te dwingen tot bezigheden, waar niemand prijs op stelt. We zijn voor overgangssubsidies

maar niet aan structureel verliesgevend de bedrijven, dat houdt de maatschappelijke flexibiliteit tegen.

Wat is jullie werkwijze?

Wij beperken ons niet tot zo'n rapportje van kijk eens 200 van Mertens. Wij willen als we een misstand aantreffen die bestrijden via actie, dat is efficiënt. Die acties bestaan uit onderzoekingen, rapporten en het publiceren en procederen. Wij nemen één voorbeeld bij de kop en zeggen: "Kijk eens dit bedrijf houdt zich niet aan de structuurwet; naar de rechter", dan krijgt het zo'n publiciteit dat andere bedrijven zich naar verloop van tijd wel aan die structuurwet gaan houden. Wij zullen wel een vrij aanzienlijk aantal processen gaan voeren, dat zit er dik in.

Hoe zit het nou met de HAL affaire, jullie hebben het kort geding verloren.

De uitspraak is dat we niet meer mogen zeggen dat prof. Karsten de HAL likvideert ten bate van de AMRO bank. Dat hadden we ook al aangeboden, dus wat ons betreft is dit vonnis zonder betekenis, behalve dat we 550 gulden moeten betalen. Niemand heeft ooit de bedoeling gehad om de HAL te likwidieren. Er zijn alleen mensen geweest, die maatregelen hebben genomen waaruit noodzakelijker wijze de likwidatie van de HAL zou voortvloeien en het bewijs van dat laatste kan ik ook wel leveren, maar daar had de rechtbank geen interesse in, omdat wij alleen prof. Karsten hadden aangevallen, terwijl de hele raad van commissarissen en de directie dit in wezen gedaan hebben. De rechtbank heeft ons min of meer naar de Ondernemingskamer verwezen met onze beschuldigingen.

Hoe kom je aan je gegevens?

Ik krijg totaal geen gegevens van de HAL en dat is ook niet nodig. Je kunt door goeie analyse en door know how van achtergronden en branche; d.w.z. vergelijkingen met de cruise- en transportsector van andere bedrijven, genoeg te weten komen. Daarom ben ik juist projectleider; ik zit zelf in de branche. Bij de HAL is ook al gebleken, dat we het achteraf bij het goede eind hadden.

Wat zijn jullie beschuldigingen jegens het bestuur van de HAL?

De aankoop van de Veendam en de Volendam dat is hetgene waaraan de Hal ten ondergaat. Ik verwachtte in 1976 een likwidatie van de HAL, inmiddels denk ik dat het eind 1975 wordt, want het concern heeft op het moment een negatieve cash flow. Ze hebben godbetere in 1972 joekels gekocht die al 15 jaar oud waren, dingen van 70 miljoen ballen, die al bestemd waren voor de schroothoop, maar er was geen belangstelling voor de motoren en daarom is die sloop niet doorgegaan. Daar is bijgekomen de uitverkoop van de transportsector — het enig rendabele deel — aan Broström, waarbij om de verkoop te verdedigen onjuiste cijfers zijn gebruikt. Trouwens Broström waardeert

het restant van de HAL op min 160 miljoen gulden. Dat is een hele eenvoudige berekening, die in alle financiële bladen heeft gestaan: bij een bod van honderd gulden per aandeel — de koerswaarde op dat moment — zou Broström de gehele HAL hebben gekocht voor 66 miljoen, zij betaalde echter bijna 235 miljoen voor een deel daarvan — de transportsector —, dit impliceert dat zij de rest op min 160 miljoen waardeert.

Verder zijn er nog 3 dingen, maar daar gaan speciale hoofdstukken van het witboek over, dat verschijnt in 5 delen. We streven ernaar om dit najaar het laatste deel uit te hebben en dan kloppen we bij de Ondernemingskamer aan. We vragen dan of zij een onderzoek instellen naar het gevoerde beleid, een enquête dus.

Wat zijn jullie juridische kansen; moet je voor wanbeleid bewijzen dat iemand te kwader trouw heeft gehandeld?

Volgens de structuurwet is wanbeleid gewoon slecht beleid dat je met meningen van deskundigen moet aantonen. Als je kan aantonen dat iemand redelijker wijs niet een bepaalde investering had kunnen doen en de investeerder kan niet waarmaken waarom hij het wel gedaan heeft, dan is het wanbeleid. De meeste mensen, die stompzinnigheden en wanbeleid uithalen doen het uit domheid en niet uit kwade wil, daar gaat het niet om.

Wat voor projecten gaan jullie nog bij de kop vatten?

We gaan met de groep van Prof. Slot, die doceert economie aan de Juridische Faculteit in Utrecht, de wet op de jaarrekening aanpakken, die wordt erg slecht nageleefd. We gaan daar dus één of twee van de ergste gevallen uitlichten en die accountants gaan we voor de rechter dagen. Maar er moet wel een serieus belang op het spel staan; er moet iets fout gaan, doordat men zich verkijskt op het jaarverslag, omdat het niet goed is. Dat is op het moment het bij Amsterdam Rubber het geval. Volgens de R.v.C. is daar geen vermogen meer aan-

wezig voor een afvloeiingsregeling, terwijl daar volgens het jaarverslag wel ruimte voor is. Hier heb je dus een ernstige misleiding; het personeel heeft altijd vertrouwen gehad in de jaarrekening tenslotte stond daar de handtekening van een accountant onder.

Er speelt nog meer bij Amsterdam Rubber: Catz International heeft een bod uitgebracht waardoor de continuïteit gegarandeerd werd en er zou ook voor een afvloeiingsregeling gezorgd worden het werd in de financiële pers ontvanger als een prima bod. De R.v.C. heeft dat bod in gevaar gebracht door niet de werkelijke verliezen te tonen; de aandeelhouders overschatten de waarde van het bedrijf. Het vermoeden bestaat nu dat een groot aandeelhouder of de zaak wil overnemen of een hoger bod wil uitlokken door zijn mensen in het bestuur te drukken. Dat heeft op dit moment tot een situatie geleid die de continuïteit ernstig in gevaar brengt. We gaan nu zo goed als zeker een enquête houden, daarvoor hebben we al voldoende aandelenvermogen achter ons, meer dan een half miljoen nominaal.

We willen ook komen met een publikatie over de winst van internationals en de verliezen, daar komt het eigenlijk op neer, als er afgeschreven wordt op basis van vervangingswaarde. Daar zal waarschijnlijk uitblijken, dat de werkelijke winsten tientallen procenten lager liggen. Ondernemingen tonen schijnwinsten, omdat ze bang zijn dat anders de beurskoers in elkaar zou klappen en dan zou de onderneming koopwaardig worden voor buitenstaanders. En dat kan een vervelende zaak worden voor zo'n directie, want een koper kan de zaak onthoofden en er zijn eigen mannetjes neerzetten. Sinds de structuurwet kan dat niet meer, want commissarissen benoemen zichzelf en hun opvolgers. De onderneming wordt op 3 manieren uitgehold ten eerste doordat ze verliezen maken door de inflatie verder doordat ze van de schijnwinsten belasting afdragen en ten derde doordat ze daar ook nog dividenden van uitkeren. Dat heeft tot gevolg dat er veel meer vreemd als

eigen vermogen wordt aangetrokken en dat leidt ertoe dat de bankcommissarissen, de banken dus veel meer in de melk te brokkelen krijgen. Als we niet snel binnen Nederland een eind maken aan het bankcommissariaat dan heb je binnen 10 jaar dat in Nederland 2 of 3 banken alles te zeggen hebben in de ondernemingswereld. Het bestaan van bankcommissarissen is volgens prof. Slachter — en trouwens ook volgens ons — in strijd met de wet.

Verder zijn we een aantal rapporten aan het voorbereiden, met name willen we eens kijken in welke maatschappelijke toestanden het marktmechanisme nou wel werkt.

We gaan eens uit rekenen wat aandeelhouders over hebben voor de eigendomsfictie; het zich rijk rekenen aan het eigen vermogen van het bedrijf. Aandelenvermogen is eigenlijk achtergesteld vreemd vermogen, dat is trouwens iets waar economen het wat moeilijk mee hebben, juristen zien dat gauwer in. Dat het eigen vermogen zou zijn is volslagen krankzinnigheid dat gaat er van uit dat de aandeelhouder eigenaar is van de onderneming, dat is volledig achterhaald. De onderneming heeft gewoon 2 bronnen van vermogen: aandelenvermogen en vreemd vermogen.

De kosten van het aandelenvermogen, dat is ook een onderzoekje. We willen met een aantal wijzigingen komen voor de wet op de jaarrekening. We willen normen gaan afleiden voor onrechtmatige investeringsdaden. We bestuderen in welke mate werknemers medezeggenschap moeten hebben bij investeringen. Dan vragen we ons af wat de grenzen zijn aan de openheid van de jaarverslaggeving, uitsluitend van uit het oogpunt van concurrentie.

In het algemeen is één van onze hoofdpunten: mensen, die verantwoordelijk zijn voor bepaalde misstanden in het bedrijfsleven moeten ook verantwoordelijk gesteld worden. Je zou het een beetje gereformeerd of inquisitorisch kunnen noemen, een beetje kritisch wat we doen, maar wel opbouwend geloof ik.

H.S.

Promotie Van der Weel

v.l.n.r. de Heren Vriezen, Van der Weel, Verstegen en de promotor de Wolff

Op 28 februari is Hans van der Weel cum laude gepromoveerd op zijn proefschrift, getiteld: "Endogene prijsstellingstheorie".

Tot nu toe veronderstelde men in de literatuur dat bij duopolie en oligopolie naast een gedragshypothese, het streven naar maximale winst, ook nog een exogene prijsreactiehypothese noodzakelijk was om een evenwichtstoestand te kunnen bepalen. Er zouden dus meerdere evenwichtstoestanden verenigbaar zijn met het streven naar maximale winst.

Van der Weel heeft aangetoond dat dit niet het geval is. Uit de bepaling van het begrip 'evenwichtstoestand' blijkt dat niet de verwachtingen inzake reacties, maar de feitelijke reacties bepalend zijn. De prijsreactiehypothese wordt endogeen bepaald door in dynamische processen de verwachtingen inzake reacties voortdurend te herzien op grond van de feitelijke prijsontwikkelingen. Het dynamisch model blijkt dan te convergeren naar een stationaire toestand.

Van der Weel heeft zijn theorie ook nog uitgebreid tot meerproduct bedrijven. Hierbij blijkt het mogelijk te zijn dat de centrale leiding haar prijsstellingsbevoegdheid via een subdoelfunctie delegeert zonder dat het ten koste gaat van de totale bedrijfswinst. Als toegift is de oplossingsmethode van de endogene prijsstellingstheorie toegepast op de theorie van het consumentengedrag. Het resultaat is een model, waarin het 'jallouzie-effect' geïntegreerd is.

Achter de schermen schijnt trouwens nogal wat te doen geweest te zijn over de kwaliteit van dit proefschrift. Met name Heertje, die al eerder het endogene karakter van de theorie aangevallen heeft en vervolgens weerlegd is (De Economist, 119, nr. 4, 1971), speelde hierbij een rol. Dit meningsverschil heeft zelfs geleid tot een bericht in De Nieuws van de Dag van 25 febr. '75, een paar dagen voor de promotie. Hierin werd gesteld dat door de democratisering geen acht is geslagen op de afwijzende beoordeling van de deskundigen (...?). Desgevraagd ontkende Heertje echter dat het krantenbericht van hem afkomstig was.

Op 9 april zal Van der Weel in het kader van een colloquium van de interfaculteit der actuariële wetenschappen en econometrie een voordracht houden over: duopolie, zodat men zich dan een beeld kan vormen van zijn theorie. H. van der Weel: "Endogene prijsstellingstheorie", Stenfert Kroese, Leiden, 1975.

J.C.

INST. VOOR ZIEKENHUISWETENSCHAPPEN „universitair middenstandsbedrijfje”?

Achter de onopvallende groene deur die toegang biedt tot het pand Tweede Helmersstraat 106 bevindt zich een steile trap. Typisch de entree tot een negentiende eeuwse Amsterdamse woning twee hoog achter.

Hier huist het Instituut voor Ziekenhuiswetenschappen, dat nu ongeveer vijf jaar samen met het Projectbureau Nieuwbouw Academisch Medisch Centrum op dit adres is gevestigd.

Door een gesprek met drs.ing. J.E. A. Kruls en zijn collega mr. B.L. Berkemeier, beide wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor Ziekenhuiswetenschappen, willen we trachten een sluer over de activiteiten van het Inst. voor Ziekenhuiswet. weg te trekken.

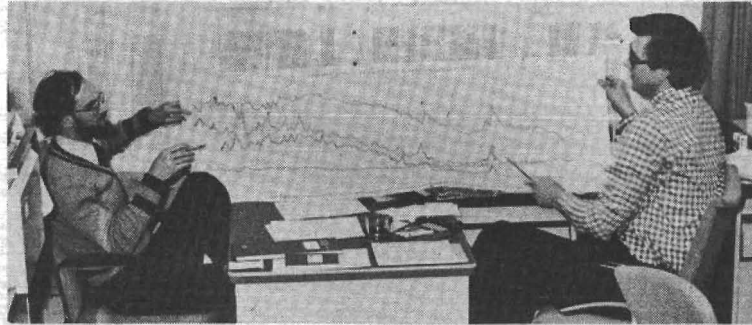
Dit pas ontsloten wetenschapsgebied biedt nog vele mogelijkheden voor economisch onderzoek. Voor papers en scripties zijn op dit terrein daarom tal van vruchtbare onderwerpen beschikbaar.

Het Instituut voor Ziekenhuiswetenschappen is aan de Economische Faculteit weliswaar niet onbekend, maar we kunnen aan de andere kant ook weer niet zeggen dat we nu precies weten wat dit instituut te bieden heeft.

Kruls: "Dat kan ik me ook wel voorstellen, want we zitten hier een beetje op een buitenpost. In 1967 raakte professor Wiebenga nauw betrokken bij de voorbereidingen van het Academisch Medisch Centrum. Hij werd toen door de Medische Faculteit aangewezen als adviseur van de toenmalige Commissie Nieuwbouw AMC. Drie jaar later werd hij benoemd tot hoogleraar in de Ziekenhuiswetenschappen. Medewerkers had hij nog niet. Hij heeft eerst een kleine werkgroep opgezet, waarin het ziekenhuis vanuit een multidisciplinaire optiek werd bestudeerd. De bouwtechnische kanten werden bekeken, de organisatorische, de functie van het ziekenhuis in de totale gezondheidszorg en noem maar op. Ik heb zelf als HTS-er in ziekenhuizen in Nederland en ook wel in Zwitserland installaties aangelegd, en daarna ben ik economie gaan studeren. Ik wilde naast mijn studie wel weer eens iets anders, en zo kwam ik bij prof. Wiebenga terecht, eerst in zijn pas opgezette werkgroep, later als kandidaat-assistent en ten slotte als wetenschappelijk medewerker. En intussen kwamen er steeds meer studenten naar ons instituut toe, van vrijwel alle faculteiten. Economen, juristen, sociale wetenschappers, en we hebben nu zelfs mensen in de groep die nieuwe geschiedenis en theologie studeren".

En die worden door het Instituut dus ingewijd in het ziekenhuiswetenschap?

Berkemeier: "Nu ja, ingewijd, dat is wat sterk uitgedrukt. Een niet-medicus raakt daarin denk ik nooit helemaal thuis, en bovendien, we hebben het laatste jaar het accent

wat verlegd. Je kunt het ziekenhuis, of laten we maar zeggen de intramurale zorg, want we mogen de verpleeghuizen en andere inrichtingen ook niet vergeten, onmogelijk los zien van de andere voorzieningen in de gezondheidszorg. Het is wel de duurste voorziening geworden en je kunt zelfs stellen dat het ziekenhuiswezen met zijn bijna tweehonderdduizend werkers een van de grootste werkgevers is, maar je moet je wel realiseren dat van alle mensen die ziek worden uiteindelijk maar een klein percentage in het ziekenhuis terecht komt. Toen we merkten dat de belangstelling van de meeste studenten toch in de eerste plaats uitging naar de gezondheidszorg in zijn totaliteit, hebben we de bakens verzet en een werkgroepencyclus opgezet waarin we in vogelvlucht de hele gezondheidszorg doornemen, zeg maar van basis-echelon tot en met het derde echelon, om de termen van de Structuurnota Hendriks te gebruiken. We zijn begonnen met onderwerpen als demografie en epidemiologie. Voordat je iets zinnigs kunt zeggen over gezondheidszorg moet je iets weten van de bevolking waarop die zorg is gericht, en van de ziekten die onder die bevolking voorkomen. Als je daar iets van weet, kun je kijken wat voor voorzieningen er zijn op het gebied van de ziektepreventie. Denk maar aan allerlei technisch-milieuhygienische voorzieningen als waterzuivering, vuilafvoer, rattenbestrijding, vleeskeuring. Je staat er eigenlijk nooit bij stil, maar eigenlijk zijn dat de grote ziektebestrijders geweest, of ziektevoorkomers eigenlijk. We bezoeken dan een GG&GD, die nogal wat van die preventieve taken vervult. Dan gaan we het eerste echelon met daarin huisarts, kruisverenigingen, de extramurale gezondheidszorg dus, bekijken, en zo gaan we alle echelons af. En ook besteden we ruim aandacht aan de financieel-economische, de organisatorische en enkele juridische aspecten van dit hele portret. De meeste onderwerpen behandelen we zelf. De meer medisch getinte onderwerpen bespreken prof. Wiebenga of collega Royer, die allebei medicus zijn, de andere behandelen we nu weer eens als panel, dan weer met behulp van gastdocenten, als het erg specialistisch gaat worden, en soms bezoeken we een instelling, waar

"Dat zou je op verschillende manieren kunnen verklaren", zegt Kruls "Ik denk dat het komt doordat nu pas goed duidelijk begint te worden dat de gezondheidszorg niet alleen het domein is van artsen en verpleegsters, maar dat het ook maatschappelijk en economisch beschouwd een bijzonder belangwekkend veld is. In 1972 ging bijna 7% van het bruto nationaal inkomen naar de gezondheidszorg, dus ga maar na wat voor enorme geldstromen er in die sector omgaan. Berkemeier en ik hebben laatst een studiedag over financiering van de gezondheidszorg voor mensen uit het vormingswerk verzorgd, en toen hebben we allerlei CBS statistieken en jaarverslagen van de Ziekenfondsraad, de Structuurnota en ga zo maar door nog eens flink uitgespit. Nou dat is voor economen, maar dat moeten dan wel economen zijn die goed in de sociale verzekeringen zitten. En je moet als econoom telkens weer goed realiseren dat je een gezondheidsdienst, dus bijvoorbeeld een huisarts of een ziekenhuis, niet kunt vergelijken met een fabriek van plastic gietertjes. Je kunt moeilijk precies de behoefte aan gezondheidszorg bepalen; je weet nooit precies wat er aan een patient allemaal moet gebeuren en hier ligt het cruciale punt: De aanbieder van de zorg bepaalt in belangrijke mate ook de vraag. Ze onttrekt zich hierdoor aan de controle van het "normale" marktmechanisme, ook al door het praktisch volledig ontbreken van de mogelijkheid om het medisch rendement te meten."

Een monopolide positie dus?

"Ja, zo kun je het wel noemen, je kunt dit trouwens al duidelijk waarnemen bij de meest primitieve stammen; de eeuwige competentiestrijd tussen opperhoofd en tovenaars ofwel "de medicijnman". Die tovenaars is een ongrijpbare figuur, juist dóór die onmeetbaarheid van zijn "produkt". Feitelijk is er nog niet zó veel veranderd. Dat zijn allemaal dingen waar een pur sang econoom vreemd tegenaan kijkt, maar als je eenmaal wat zicht hebt gekregen op het functioneren van de gezondheidszorg, en daar moet je geleidelijk aan ingroeien, dan is het wel een bijzonder fascinerend gebied. Bovendien

staat de gezondheidszorg de laatste jaren sterk in de publiciteit, en ik denk dat veel studenten nu wel eens willen weten wat daar nu allemaal achter steekt. En ik heb nu dan nog alleen maar gehad over de economen, maar ik geloof dat het bij de juristen en de sociale wetenschappers net zo ligt".

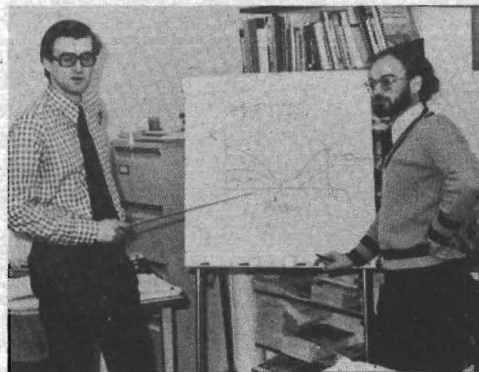
Berkemeier: "Die indruk heb ik ook wel. Kijk, het is hier een open huis, en iedereen kan altijd bij ons binnenlopen en met ons praten. We vragen dan wel eens waarom iemand nu zo gemotiveerd is voor die gezondheidszorg en dan hoor je ook inderdaad wat Kruls net zeg, plus nog dat men wel eens naast zijn straffe tentamenstudies wat anders wil doen. Dat zie je ook met nieuwe specialisaties als gezondheidsrecht. Ik geloof overigens dat het voor iemand, of het nu een econoom is, een jurist of een sociale wetenschapper, die zich in de gezondheidszorg wil storten als hij afgestudeerd is, erg nuttig is als hij tijdens zijn studie die lappendeken al globaal heeft bekeken en misschien nog een onderdeelje ervan heeft uitgelopen. Ik heb hier bijvoorbeeld een paar skripties. U ziet dat in de gezondheidszorg de onderwerpen nog voor opscheppen oigen".

Doet U nu zelf nog iets aan wetenschappelijk onderzoek?

"Voorzover daarvoor nog tijd is", merkt de heer Kruls op. Hij verlaat de kamer en komt even later met een paar mappen terug. "Dit hier zijn de stukken van de enquête die we straks onder specialisten in poliklinieken willen houden. We hebben met het oog op planning van de poliklinieken in het AMC wat gegevens nodig met betrekking tot de afspraaksystemen die op het spreekuur in de polikliniek door de diverse specialisten worden gehanteerd. Stel dat een specialist, een internist bijvoorbeeld om negen uur met zijn poliklinisch spreekuur begint, wat voor opdrachten heeft hij dan aan zijn secretaresse gegeven? Moet ze om negen uur de deuren openzetten, en kan dan iedere patient die die ochtend door de internist moet worden onderzocht binnenlopen wanneer het uitkomt, wie het eerst komt het eerst maalt dus. Of werkt de specialist met een afspraakspreekuur, dus om negen uur meneer A, om half tien mevrouw B, enzovoort. Of moet mevrouw B pas om kwart voor tien komen? En is er dan misschien verschil tussen de behandel-tijd voor patienten die voor het eerst komen en patienten die komen voor controle of nabehandeling, herhalingspatienten zeggen we dan maar. Wil je een polikliniek opzetten, waarin je in een bepaalde tijdsperiode x patienten kunt verwachten, die door y specialisten behandeld moeten worden, dan moet je ook weten hoelang die specialisten over de behandeling van een patient doen, wat zo ongeveer de gemiddelde behandel-tijd is. Als je die niet kent, weet je ook niet hoeveel kamertjes, kledhoekjes, wachtruimtes etcetera je in die polikliniek moet bouwen. Dit is nu zo'n onderzoek waarmee we op het instituut al een tydje bezig zijn. Het is nogal bewerkelijk, en je moet er nogal wat veldwerk voor doen, je moet eerst eens met je enquête proefdraaien om te kijken of de specialisten de vragen wel kunnen beantwoorden, of ze voldoende duidelijk zijn, waar je ze nog moet bij-schaven.

Berkemeier: "Heb je daar nog wat over het verpleeghuizenonderzoek ....?"

Kruls: "Ja, dat is iets waarmee we pas zijn begonnen. We zitten met het instituut in een werkgroep die een onderzoek doet naar de behoefte aan verpleeghuisbedden in Amsterdam. We doen dat samen met de Stichting Samenwerkende Amsterdamse Ziekenhuizen, de GG&GD, die in Amsterdam het opnamebeleid op dit gebied voert, de ziekenfondsen zitten er in, en nog een paar instellingen, de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid, het gemeentelijk bureau voor statistiek en dan heb ik iedereen wel gehad geloof ik. Een multidisciplinair geheel dus. En Berkemeier publiceert nog wel eens wat. Hij heeft een uitgebreide studie gemaakt van het ambulancevervoer in

Nederland, dat is ook weer iets waar niemand nu eigenlijk het fijne van weet.

Berkemeier: "Er is namelijk op dit gebied al een paar jaar een nieuwe wet. Het invoeren daarvan gaat al net zo moeilijk als de invoering van Wet Ziekenhuisvoorzieningen. Ik ben eens gaan uitzoeken hoe dat nu komt, en dan stuit je op een geweldig ingewikkelde problematiek met allerlei juridische, economische en andere haken en ogen. Maar laat ik daarover maar niet gaan uitweiden, want dan zit U hier morgen nog.

tot slot

Kruls: "We moeten voor de werkgroepen nog een syllabus in elkaar zetten, dan kunnen we die morgenochtend meteen kopiëren. We doen hier vrijwel alles zelf, zonder secretariaat, postzegels plakken, boekhouden. Als we buitenlanders op bezoek hebben zijn we ook nog reisbureau en regelen we excursies voor ze naar gezondheidsinstellingen, met nog logies en eten erbij, en af en toe laden we een bestelwagentje vol met allerlei audiovisuele middelen. We gaan dan de boer op om een lezing te houden, voor vormingswerkers of verpleegsters. En dan gaan we nogal eens naar een congres toe, want je moet op de hoogte blijven. Dat is ook voor je contacten nuttig".

Berkemeier: "We vergelijken ons instituut wel een schertsenderwijs met een soort universitair middenstandsbedrijfje, waar spullen verkocht worden die we niet zelf maken, maar betrekken van alle mogelijke toeleveringsbedrijven, van het GAK tot het Ministerie van Volksgezondheid (lacht).

We verkopen behalve in de werkgroepen dan, geen standaardpakket. Als iemand tentamen wil doen, of een skriptie wil maken, dan kunnen we nooit zeggen: leer dat boekje maar uit je hoofd en daarover gaat het tentamen dan. Iedere faculteit heeft weer eigen eisen omtrent het aantal bladzijden dat je voor een keuzevak of bijvak moet bestuderen, en soms denkt men niet in bladzijden, maar in studie-uren. Andere faculteiten laten ons de vrije hand, dus U begrijpt dat we bij het samenstellen van een tentamenpakket, met van alles rekening moeten houden, met de wensen van de kandidaat, met de eisen die de faculteiten stellen, en ook hebben we zelf geleidelijk aan bepaalde minimumnormen ontwikkeld. We zien bijvoorbeeld niet graag dat de kandidaat zich op het tentamen nog laat meedobberen op het kompas van krantenkoppen, of die nu in de linkse of in de rechtse pers staan. Je moet wel blijk geven van genuanceerd en zelfstandig denken over gezondheidszorg. Als we dat hebben bereikt zijn we al een heel eind in de goede richting gekomen. En wie zich wat dieper in een deelprobleem wil storten, kan daarover een skriptie schrijven of tijdens een stage een onderzoekje doen. Een jurist heeft, om een voorbeeld te noemen, tijdens een stage in een ziekenhuis in Hilversum gewerkt aan een regeling voor de afwikkeling van fouten en ongevallen in dat ziekenhuis. U ziet het, je kunt hier alle kanten op".

Intussen is een paar maal de bel gegaan. Kruls: "Dat zijn de medische studenten, die hebben we ook in een apart werkgroepje. Als ze bij ons aktief zijn geweest in zo'n werkgroep, dus zelf een inleiding hebben voorbereid, of een verslag hebben gemaakt, dan krijgen ze vrijstelling van een onderdeel van het examen Sociale Geneeskunde. Dat is een nieuwe regeling binnen de Vakgroep. Gezondheidswetenschappen, waar we met het Instituut voor Sociale Geneeskunde en het Coronellaboratorium voor Bedrijfs-geneeskunde en Arbeids-hygiene in zitten".

Boven, op de tweede verdieping, horen we het geluid van stoelen die heen en weer worden geschoven. Een werkgroep. De huistelefoon zoeft een paar keer, en we maken uit het korte gesprekje dat een van de medewerkers via de intercom voert op dat hun collega hen vanuit een belendend vertrek opwekt boven het startsein te geven. Dat is voor ons het sein van vertrek. Boven aan de trap nemen we afscheid. Professor Wiebenga komt juist de trap op, een grote boodschappentas vol dossiers met zich meezuwend. Op de onderste treden staan nog een cassetterecorder en een ouderwetse dictafon. Die moeten ook nog naar boven. Voorzichtig manoeuvreren we ons langs deze obstakels heen naar buiten.

P.B. en H.S.

waar blijft de tijd?

Het Tijdverantwoordingsproject
FR 74-039 van de economische
fakulteit.

Ik heb me de laatste drie dagen heengeworsteld door F.E.I. Hamilton's bundel "Spatial Perspectives on Industrial Organization and Decision making". Met de notities die ik er van maakte kostte dat, schat ik, 30 uur, maar het kunnen er ook 36 geweest zijn. Voor mijn tijdverantwoordingsformulier besluit ik de 36 maar aan te houden; het was per slot van rekening een nuttig boek en bij nuttige activiteiten ben je natuurlijk altijd geneigd om je zelf wat hoger aan te slaan. De kunst wordt nu om deze 36 uren te verdelen over de 21 tijdsbestedingsmogelijkheden in eenheden van een half uur, iets wat de docenten van de economische fakulteit tegenwoordig gevraagd wordt. Na enig piekeren kom ik er uit. Ik besluit 6 eenheden te bestemmen voor mijn functie als bibliotheekbeheerder (het boek kost f 71,30, dus je moet zo'n boek eerst maar eens goed bekijken voor je tot aanschaf overgaat), 20 eenheden voor het doktoraal kollege dat ik over dit onderwerp geef, 10 eenheden voor de boekbespreking, 4 eenheden voor enkele korrigerende opmerkingen in een artikel, dat eigenlijk al klaar lag voor de drukker, 8 eenheden voor de begeleiding van een doktoraal skriptie en 24 eenheden voor een nieuw onderzoekproject. (zie tabel kolom A; ik reken de boekbespreking maar tot "contact met vakgenoten" (CVG)). Mijn kollega besteedt een halve eenheid aan het bekijken van mijn formulier en maakt de opmerking,

dat in de verantwoording rekening moet worden gehouden met het feit dat ik voor twee fakulteiten werk. Ik besluit de tijdverantwoording te splitsen behalve voor BBS want de betreffende skriptie-student zit in de economische fakulteit. CVG komt er ook ongesplitst uit want de boekbespreking is voor een geografisch tijdschrift (zie tabel kolom B).

Het resultaat bevredigt me niet. Eigenlijk is het toch zo dat ik juist het weekend heb besteed aan het lezen van dit boek omdat ik in de week daarop volgend kollege moet geven over hetzelfde onderwerp. Dit idee verschaft me trouwens een meer verantwoorde urenverdeling tussen de twee fakulteiten. Van de 18 studenten die doorgaans het kollege bijwonen horen er 12 bij de economische fakulteit en 6 bij de inter-fakulteit van aardrijkskunde en prehistorie. Zie tabel kolom C (laten we hopen dat de studenten allemaal komen).

Mijn tevredenheid over het resultaat duurt niet lang. Ik krijg op deze manier veel te veel uren op mijn tijdverantwoordingsformulier (docenten worden namelijk niet verondersteld overuren te maken) terwijl je bovendien al stevig in je schoenen moet staan om 72 eenheden voor één kollege te kunnen verantwoorden. En in werkelijkheid vielen slechts 16 eenheden in de officiële werktijd. Later vind ik in mijn postvakje een notitie van mijn hoogleraar, die mij vraagt om om "faculteitsstrategische redenen" mijn uren tabel in te leveren. Blijkbaar ben ik te

laat. Maar wat zijn "faculteitsstrategische redenen" eigenlijk? Zou hij bedoelen dat het aantal formatieplaatsen van de economische fakulteit meer onder druk staat dan dat van de inter-fakulteit? Moet ik laten zien dat ik veel aan kollegevoorbereiding doe en weinig aan onderzoek? Of omgekeerd?

Na enig nadenken kom ik tot de konklusie dat ik kolom D moet inleveren. Uit strategische overwegingen, maar ook omdat het doorgaans de waarheid het dichtst benadert. (ALS= algemene literatuurstudie; bij een asterisk leze men: activiteit, die buiten de officiële werktijd wordt verricht).

Dr. A.C.M. Jansen

tabel tijdverantwoordingsformulier

code	A	B	C	D
CWP				
VOP				*
TP				
CWK				
VOK				*
TK				
CWD				
VOD	20	10	10	48
TD				24
BPR				*
BEP				*
BBS	8	8		
OPa	4	2	2	*
OPb	24	12	12	*
VFR				
VFC				
VV				
VVC				
VL				
ALS				16
CVG	10		10	
OB	6	3	3	*
Totaal	72	35	37	48

korrostrapondentie

AVONDSTUDENTEN IN DE NACHTTREIN ?

Een van de wijzen waarop men in de economie tot uitspraken omtrent de werkelijkheid poogt te komen is de nachttrein of donkere-tunnel-methode. Hierbij wordt vaak van de wilkunde gebruik gemaakt. Er worden enkele uitgangspunten en ingewikkelde formules in een passend model gestort, gemengd en gerangschikt en zonder dat men de tussenliggende stappen begrijpt of kan overzien rolt er tot slot een antwoord uit de bus, dat meer tot de verbeelding spreekt.

Een dergelijk gevoel van onzekerheid en beklemmende onwetendheid omtrent het toekomstige studiepakket moet speciaal de avondstudenten bekrampen, wanneer zij kennens nemen van het pakket van maatregelen of - juist - het eisen-gamma van de actiegroep (AGE) Immers wat wordt hierin voorgesteld? Ten eerste dat de cursusduur (4 1/3) te kort is in vergelijking met het studiekwantum. Voorts dat als de studie-duur is uitgerekt er nog extra tijd moet worden uitgetrokken - let wel, verplicht voor iedereen - om inzicht te verkrijgen in de volgende vakken: -wetenschapsfilosofie -dogmengeschiedenis (geschiedenis van

het economisch denken) -methodologie (formele logica en dialectiek) Dit pakket zou in de propaedeutische fase gedoceerd moeten worden afgezien van de grondbegrippen van de bedrijfs-economie en de algemene economie.

Dit zijn voorgestelde veranderingen, zeker. Wat zou de actiegroep zijn zonder actie, wat zonder drang tot wijzigingen? Niets, ik herhaal: niets. Voeren zij dan actie om de actie? Wederom moet het antwoord negatief luiden. Zij pogen van de studie in de economische wetenschappen een grotere eenheid te maken. Dat is een loffelijk streven. Of de voorgestelde veranderingen echter ook verbeteringen zullen inhouden moet ten zeerste worden betwijfeld. Wij bevinden ons hiermee namelijk op het hellend vlak. Wat men wenst is, hoe belangwekkend ook, in de tegenwoordige tijd een luxe.Slaan wij een blik op de andere universiteiten in den lande dan blijkt het vak methodologie alleen aan de Erasmus-universiteit van Rotterdam verplicht gesteld te zijn. Let wel, in de doctoraalfase, als men van toeten zowel als van blazen weet in het orkest der economie. Hierover valt nog te denken voor Amsterdam. Maar om zondermeer een

zesde jaar aan de studie toe te voegen zou een enorme kostenstijging met zich brengen bij de huidige massaliteit van de universitaire studie. Dat betekent dat er minder studenten toegelaten kunnen. Een inbreuk op de externe democratisering is toch nooit de bedoeling van de actiegroep geweest? Toch dreigt dat hiermee te geschieden. Bovendien zou de aanzwellende stroom van avondstudenten welke de groei van onze fakulteit verdubbelen kunnen stagneren: met name zij, die zeer goed gemotiveerd deze studie blijken te volgen zouden na instelling van een extra jaar de moed kunnen opgeven, andere potentiële avondstudenten be-ginnen er zelfs niet aan! Had de politieke actiegroep ook niet een meer gelijke spreiding van macht, kennis en inkomen hoog in haar vaandel geschreven? Op deze manier merken we daar niets van. Uitgaande van onze maatschappelijke orde blijkt dat alleen wijzigingen in de vraag en aanbod verhoudingen kan leiden tot een gelijktrekken van het inkomen van hoofd-, versus handarbeid.

Michaël van den Brink

brinkman's

boekhandel

Jodenbreestraat 23
kamer 2386 tel. 5254024

NOG SLECHTS ENKELE DAGEN !!

ECONOMIE IN OVERLEG;

opstellen aangeboden aan Prof. Dr. C. Goedhart
t/m 31 Maart 1975: f 59,50 , na 31 Maart: f 68,00

N. Calder: De Weermachinerie

t/m 31 Maart 1975: f 14,50, na 31 Maart: f 24,50
o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o - o

G. bannock, R.E. Baxter & R.Rees

A Dictionary of economics, Penguin f 5,25

A. Gilpin. Dictionary of economic terms

Butterworth. ing. f 14,95

A. Seldon & F.G. Pennance.

Everyman's Dictionary of Economics. Dent. Geb.
Dent. Geb. f 22,45

Karl Marx. Das Kapital. In 3 banden samen f 36,50

Opnieuw uitgegeven in paperback:

Paul Mattick. Marx & Keynes;
the limits of the mixed economy. f 9,90

R.L. Heilbroner. Onderzoek naar onze toekomst
ing. f 12,50

M. Mesarovic & E. Pestel. De mensheid op een kruispunt; TWEDE RAPPORT AAN DE CLUB VAN ROME.
Ing. f 18,90

EKONOMIE | PLANOLOGIE
GEOGRAFIE | SOCIOLOGIE